Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 303 (13619) | 1971 оной декабриин 24, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БУРЯАДАЙ АССР-эй НАЙМАДАХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХОЁРДОХИ СЕССИ

…ядай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Со… хоёрдохи сесси үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ хүдэлмэреэ…

…адай АССР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ, де… Б-Д. Б. **Ямпиловай** хүтэлбэри доро сесси зүблэхэ… иимэ асуудалнуудтайгаар баталба:

«1971—1975 онуудта Буряадай АССР-эй арадай… хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай», мүн …икын арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ гүрэ… …эб;

«Буряадай АССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджет ба …ной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай»;

«Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай ай… Совет тухай» ба «Буряадай АССР-эй городой, …ки районой ажалшадай депутадуудай Совет ту… Буряадай АССР-эй хуулинуудай проектнүүд тухай; Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй …дые баталалга.

…—1975 онуудта республикын арадай ажахые …э гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай элидхэл рес… …н гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, И. А. **Хазагаев** хэбэ.

…бликын 1972 оной гүрэнэй бюджет, мүн 1970 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай республикын финансын министр, депутат **Ч. В. Ендонов** элидхэбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ, депутат **В. Ф. Лысов** элидхэл хээ.

Сессиин хүдэлмэриин түрүүшын үдэр дурсагдагша асуудалнуудаар хэгдэһэн элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **А. С. Сыренов**, КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь, депутат **Е. Е. Елизов**, БурАССР-эй гэгээрэлэй министр, депутат **С. С. Дмитриев**, Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, депутат **С. В. Устинов**, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон, депутат **М. Г. Сахняева**, Кабанскын аймагай Байгалай совхозой һүнэй фермын бригадир, депутат **М. П. Никонова**, БурАССР-эй нютагай промышленностиин министр, депутат **М. Ф. Завгородняя**, Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай станочница, депутат **В. Ж. Аяндуева**, Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр депутат, **Г. А. Еремин**, Прибайкалиин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **П. В. Бахаев**, Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, депутат **С. В. Устинов**, Буряадай хүдөө-ажахын институдай ректор, депутат **К. Д. Миронов**, Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министр, депутат **Л. Д. Мадыева**, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, депутат **П. Ц. Хайдапов**, Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **Д. А. Шикуло**, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түлишын промышленностиин Управлениин начальник, депутат **П. Э. Ринчинов**, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшын орлогшо, депутат **В. И. Дубровский** гэгшэд элидхэлнүүд тушаа хэлэһэн байна.

Верховно Совет үдэшынгөө заседани дээрэ «1971—1975 онуудта Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай», «1972 ондо Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай», «Буряадай АССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджет тухай». Хуулинуудые, мүн «Буряадай АССР-эй 1970 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тушаа тоосоое баталха тухай» тогтоол баталан абаа.

Мүнөөдэр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сесси хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: депутадууд сессиин үедэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

…АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. С. ЛОБАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй …ЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

…эргэжэл һайтай кадрнуудые бэлдэлгэдэ габьяатай байһа… мүн ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь …түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Зүүн-Си… …ин гүрэнэй культурын институдай доцент, политэконо… …кафедрые даагша нүхэр **Лобанов** Николай Степановичые …адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэ…й Грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

…лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
…1 оной декабриин 22.

Манай …рэлдөөн

ҮНДЭР УРГАСА ӨӨҺЭДЫМНАЙ ОРОЛДОЛГОҺОО

Хяагтын аймагай „Родина" колхозой главна агроном Ф. Ворона гэгшын хөөрөөнһөө

…алан, сабшалангайнгаа гек… …иие эзэн ёһоор эдлэжэ, үн… …ргаса ургуулаад, алтан та… …ртаа дүүрэн оруулжа ша… …яхан, һүн, үндэгэн, нооһон …абтаха байна гэжэ мүнөө …хүн бүхэн мэдэхэ болон…э.

…э тарян гээшэмнай кол… …оз бүхэнэй баяжаха, эко… …бэхижэхэ замай эхин бо…

…дээрэһээ шэнэ юһэдэхи та… …саашадаа ороохо таряа …абадаг болохо гээшэ хү… …е хүгжөөхэ зорилгын гол …болоно гэжэ парти, пра… …мнай заана ха юм. …5 онуудай туршада бүхы …роо жэлдээ дунда зэргээр …он тонно таряа абаха … зорилго табигданхай. …нгэрэгшэ табан жэл соо …да зэргээр абтаһан ороо… …миллион шахуу тонноор …бшуу.

…е мэдаһээр, энэ зорилгын …өө дүүргэгдэшэгүй байһа… …э. Нэн түрүүн ажахы бү… …тарялан эрхилхэ гури… …өөнэй эрилтэдэ таа… …мхидхэхэ, шэнэ, түрүү технологи, агротехникэ нэбтэрүүлхэ, эрдэм наукын түйлалтануудые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой болонобди. Тиигэжэ колхоз, совхоз бүхэндэ ороохо таряанай ургаса эрид дээшэлүүлжэ шадаа һаа, урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди.

Эгээл тиимэһээ Зэдын аймагай ажахынуудай таряашад энэ талаар тон һайшаалтай үүсхэл гаргаа гэжэ манай колхозойхид түйсэд дэмжэнэ.

Манай «Родина» колхоз һүүлэй таба-зургаан жэлдэ ороохо таряанай бараг һайн ургаса ургуулна. Жэшээлхэдэ, 1966 ондо колхозой бүхы тарялан дээрэһээ гектарай 15,7 центнер тарян абтаһан һаа, нёдондо гектарай—19,8 центнер, харин байгша ондо бүхы 5700 гектар газарай га бүриһөө дунда зэргээр 19,2 центнер ургаса хуряагдаа. Гансахан энэ жэлдэ 105,5 центнер таряа тоог дээрээ оруулжа, гүрэндөө 14 мянган центнер худалдаха түсэбэй орондо 30 гара мянган центнер алтан шара шэниисэ худалдаабди.

Колхозоймнай тракторно-тарян ажалай гурбан бригадада «Газар тарялан эрхим һайнаар эрхилдэг бригада» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ивановкын отделениин Сергей Алемасовай хүтэлбэрилдэг бригадынхид колхоз соогоо эгээл ехэ ургаса абаһан байгаа һаань, энэ жэлдэ Үбэр-Хэрээтын отделениин Иван Яковлевай ударидадаг бригадын механизаторнууд бүхы таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 21 центнер ургаса абажа, түрүү һуурида гараһан байна.

Нэн түрүүн зүб севооборот нэбтэрүүлжэ, таряалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие технологическа картын ёһоор хэдэг болоод, имагтал эрхим шанартай, хуу нэгэдэхи, хоёрдохи классай үрэһэ таридаг болоһоной ашаар иимэ тогтууритай һайн ургаса абана гээшэбди. Сэбэр паар, хаһа сагтаа бэлдэгдэһэн намарай пааргүйгөөр жэл бүри һайн ургаса абахань бэрхэтэй ааб даа. Бидэ жэл бүри таряанай газарайнгаа 15 процентые сэбэр паар болгоод, зохид хаһа саг соонь хоёр дахин элдүүрилжэ, буртаг үбһэгүй сэбэр байлгадагбди. Бэшыень намарай паар болгожо хахалнабди. Юуб гэхэдэ, сэбэр, мүн намарай паар дээрэһээ хабар хахалһан газарайхиһаа хараа байса дээшэ ургаса абтана ха юм. Энэ жэлдэ 3 мянган гектар түсэбэй орондо 3200 гектар намарай эртын паар хахалаһхайбди.

Тиигэбэшье гансахан эдэ арганууднаар таряанай ургасые эрид дээшэлүүлжэрхихэнь бэрхэтэй гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ газараа һайнаар уһалха, ямаршье жэлдэ шииг нойтоор гүйсэд хангаха, тэндээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ горитой оруулха хэмжээ абаха болонобди. Илангаяа ойрын жэлнүүдһээ, бүри ерэхэ жэлһээ эхилжэ, Тамирай, Үбэр-Хэрээтын уһалууриин һубаг ханааб, хаалтануудые һэльбэн заһажа, бүри хүсэтэй, ехэ газар ундалуулдаг болгохо зорилготойбди. Мүнөө жэлдэ Тамирай уһалууриин системые шэнэдхэн заһаха зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Тиигээд байбал, табан жэл соо хамта 1500 гектар таряанай газар, тэрэнэй хахадынь шэниисэ тариха газарые һайнаар уһалдаг болгохо арга бии.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудые хүсэндэнь хүргэжэ шадаа һаа, ойрын жэлнүүдтэ таряалангай га бүриһөө 23-25 центнер ороохо сохом абаха байнабди.

Таряа элбэг ехээр абахын тула үндэр ургаса ургуулаад, тэрэнээ нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха шухала. Гэбэшье манай ажахыда нэгэ комбайнда 300 гектар тарян хүртэнэ. Энэмнай ехэ гээшэ. Тэрэнһээ боложо, ургаса хуряалга унжагайрна, тарян гээлтэдэ ороно. Байгша ондо комбайнернууднай хүсэ шадалаа гамнангүй, үдэр һүнигүй хүдэлжэ, хори гаран хоног соо таряагаа хуряажа дүүргэээ. Энэ үе соо бэрхэ комбайнернууд Иван Матвеевский, Василий Яковлев болон бусад 6500-7000 центнер таряа сохёо. Саашадаа бүхы таряагаа 15-20 хоног соо хуряадаг болохо зэргэтэйбди.

Мүнөө жэлдэ манай кукурузашад, луговодууд баһал бараг һайн ургаса абаа юм. Жэшээнь, үнинэй луговодууд И. А. Максимов, Е. С. Степанов гэгшэд даажа абаһан сабшалан дээрэһээ гектарай 43-45 центнер үбһэ абаа. Бэрхэ кукурузашан Г. Н. Дампилов гектарай 400 шахуу центнер ногоон намаа набша хуряаһан байна. Эдэ бүгэдын ашаар 30 мянган центнер үбһэ бэлдхэжэ, түсэбөө 110 процент, харин 15,3 мянган тонно силос дараад, түсэбөө 139 процент дүүргээбди.

Ерэхэ жэлдэ Зэдын таряашадай жэшээгээр хүдэлжэ, бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээд, манай колхозой таряашад, механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа байна. Мүнөө отделени, бригада бүхэндэ суглаанууд боложо, тэндэ ерэхэ жэлдэ хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб, хараа зорилгонуудаа тодорхойлно, социалис уялгадаа шэнэ хубилалта оруулнабди.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СУРТАЛ БОДОЛОЙ ТАЛААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ХҮСЭТЭ АРГА

Ороной дээдэ һургуулинуудай ниитын эрдэмүүдэй кафедрануудые даагшанарай бүхэсоюзна зүблөөн Москвада декабриин 21-дэ нээгдээ. Мэдээжэ совет эрдэмтэд ниитын эрдэмүүдэй шухала асуудалнуудые, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр тэдэниие зааха тухай зүбшэн хэлсэжэ байна.

Тус зүблөөе КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **П. Н. Демичев** нээгээ.

Эндэ сугларагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь **М. А. Сусловые** халуунаар угтаба. Тэрэ үгэ хэлэхэдээ, коммунис байгуулалтын мүнөөнэй шатада марксистско-ленинскэ теориие тааруу шадамараар хүгжөөхэ зорилгонууд тушаа тогтобо.

СССР-эй дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министр **Б. П. Елютин** «КПСС-эй XXIV съезд ба дээдэ һургуулинуудай ниитын эрдэмүүдэй кафедрануудай бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, академик **П. Н. Федосеевэй** элидхэл дотор ниитын эрдэмүүдые — партиин түүхэ, философи, политэкономи, научна коммунизмые саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд табигдаба.

КПСС-эй ЦК-гай Эрдэм наукын, һургуулинуудай таһагые даагша **С. П. Трапезников** зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

(ТАСС).

СОВЕТ-КУБЫН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой ба Секретариадай гэшүүн, Кубын Республикын Президент Освальдо Дортикос Торрадо гэгшэд декабриин 22-то Кремль соо хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилээ.

Халуун хани барисаанай, үнэн сэдьхэлэй, үгэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ Советскэ Союзай, Кубын хоорондохи харилсаа холбоое хоёр ороной арадуудай аша туһада саашадань хүгжөөлгын, улам гүнзэгырүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын мүнөөнэй байдалда хабаатай хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэбэ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ совет талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй министрнүүдэй нэгэдэхи орлогшонор В. В. Кузнецов, М. Р. Кузьмин болон бусад тушаалтад хабаадаа.

Кубын Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Рауль Гарсия Пелаес, Түсэблэлгын түбэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Луис Гутьеррес, гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо Рауль Леон Торрас, гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Амадо Бланко гэгшэд Кубын талаһаа хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаба.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлһөөр.

КПСС-эй ОБКОМОЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хэблэлдэ үни удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, «Буряад үнэн» газетын 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Бадмаева Гылыгма Цыбеновнае—Хэжэнгын аймагай «Хэжэнгын гол» гэжэ районно газетын редакторай орлогшо.

Батуева Цырма Эрдынеевнае—«Буряад үнэн» газетын корректор.

Бимбаев Раднажаб Бадмаевичые—«Буряад үнэн» газетын оршуулагша.

Бимбаев Радна Будацыреновичые—«Буряад үнэн» газетын хүдөө бэшэгшэ.

Данзанов Гармажаб Дондоковичые—ЛВРЗ-гэй кадрнуудай таһагай инспектор, хүдэлмэришэн бэшэгшэ.

Доржиев Владимир Цыреновичые—«Буряад үнэн» газетын выпускающи.

Мантаев Антон Ламажаповичые—«Буряад үнэн» газетын выпускающи.

Максимова Екатерина Ханзанчиновнае—«Буряад үнэн» газетын корректор.

Найданов Цыбикжаб Найдановичые—Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, хүдөө бэшэгшэ.

Санжиева Мария Петровнае—«Буряад үнэн» газетын корректор.

Цыбикжапов Дугар-Цырен Батуевичые—«Буряад үнэн» газетын ахалагша литературна хүдэлмэрилэгшэ.

Цыренжапов Дондок Цыреновичые—«Буряад үнэн» газетын собкорр.

Цырендоржиев Базар Дамдинсуруновичые—Сэлэнгын аймагай «Улаан Сэлэнгэ» гэжэ районно газетын редакторай орлогшо.

Редакциин олон хүдэлмэрилэгшэд, газетын эдэбхитэд, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд Журналистнуудай холбооной, КПСС-эй горкомой, КПСС-эй Советскэ райкомой грамотануудаар шагнагдаа.

ФЕВРАЛЬ ҺАРЫН ТҮСЭБӨӨР

Үдын модо урадхуулгын конторын электромеханическа цехэй хүдэлмэришэд байгша оной эхинһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр үйлэдбэридөө шэнэ онол арга нэбтэрүүлэн, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудта, модоной комбинадуудта шухала хэрэгтэй электродвигательнүүдые саг болзор соонь заһабарилна. Мүн модошодой ажаһуудаг тосхонуудай хоорондо зайн галай утаһа татадаг байна. Электромеханическа цехэй коллектив ажалаа һайн шанартайгаар бүтээхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Тиигэжэ жэлэйнгээ даабари декабриин 1-дэ амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө 1972 оной түсэбөөр хүдэлнэ гэжэ гү, али жэлэйнгээ даабариһаа гадуур эдэнэр 50 мянган түхэригэй продукци гаргаад байна. Гадна Гурулёво, Кика тосхонуудай дунда зайн галай утаһа татаха хүдэлмэри хараалагдаһан болзорһоо холо урид дүүргэбэ.

Дурсагдагша цехэй түрүүшүүл халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Д. АЮШЕЕВ.

ЗЭРГЭШҮҮЛЭН ХАРАХАДА

…эй хүйтэн хүрэжэ ерэн… …алта гэбэл хасарай улаа… …долёогоод, хамарай үзүүр …а һэдэнэ.

…э нэгэ үдэр Сэлэнгын сов… Ехэ-Цагаанай, хүршэ Хим… …вхозой Цайдамай һаалиин …үүдтэ хүрэжэ, малшадай …й танилсаһан байнабди.

…жэлгын долоон һарада …бүриһөө 1200 килограмм …а социалис уялга абажа, …нгаа колхоз, совхозуудай …н бүхы гүүртэнүүдэй кол… …үүдые социалис мүрысөөн… …һан Ехэ-Цагаанай фермын …яһала оролдосотойгоор …на. Эндэхи һаалишан бү… …еэдтээ тэжээлыень һайса …жа үгэхэ, шэнэ туталла… …эдээ зүбөөр эдеэлүүлэн …эжэ бүхы хүсөөрөө оролдо…

…һан литр һүн бүридэ …мм хүртэхөөр таряа тал… …зүйл үгтэнэ. Энэ тэжээлые …ад хубаарилжа абаад, бү… …эдэйнгээ дэргэдэ табиһан …боошхонууд соогоо тэрэнээ …дээрэһээнь бусалма халуун уһа эюулээд, хэдэн час соо эһээдэг гуримтай. Иигэжэ тэдэнэр таряа талханай зүйл сүүдхэдэ хоёр удаа буйлуулдаг байна.

Тиигээд тэрэнээ һаалишад үнеэдэйнгээ һү шэмын зэргээр хубаарилжа үгэнэ. Һая туталлаһан, һү шэмээ нэмээжэ байһан үнеэдтэ ехэ, шэргэһэн, шэргэжэ байһан үнеэдтэ бага зэргэ үгтэнэ.

Үдэртэ үнеэн бүридэ дунда зэргээр 3 килограмм үбһэ, 2 килограмм зелёнко, 30 килограмм силос, 4 килограмм буйлууһан һолоомон хүртэнэ. Үбһэ тэжээлэйнгээ протеин багатай байһые анхаралдаа абажа, тэжээлдэнь мочевинэ холилсожо үгэнэ. Энээниие отделениин зоотехник хинадаг байна. Һаагдажа байһан үнеэдтэ сүүдхэдэ 10,1 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол үгтэнэ.

Түрүү һаалишад, малшад үнеэдэйнгээ һү шэмэ дээшэлүүлхэ гэжэ жэлэй дүрбэн сагта эрһэмтэйгээр тэмсэнэ. Энээнэй ашаар үнгэрһэн 11 һарын туршада эдэнэр үнеэн бүриһөө 2257 килограмм һү һаажа шадаа бшуу.

Фермын түрүү һаалишан, КПСС-эй XXIV съездын делегат Долгор Данзанова энэ үедэ үнеэн бүриһөө 3238 килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб, социалис уялганuудые үлүүлэн дүүргэнхэй. Мүн эндэхи бэрхэ һаалишад Галина Данзанова, Радна Раднажапова, Зоя Исаева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2300—2100 гаран килограмм һү һаажа, жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Ехэ-Цагаанай гүүртынхид декабриин эхеэр 5258 центнер һү һааха жэлэйнгээ түсэб түгэсхэжэ, даабариһаа гадуур 200 гаран центнер һү һаанхай. Бүхыдөө жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө үлүүлэн 400 центнер һү тушааха хүсэлтэйгөөр эдэнэр ажаллана.

Энэ фермын малшад жэл бүри ялагаад ехэ амжалтануудые түйланаб гэхэдэ, нэн түрүүн эдэнэр нэгэшье үнеэ һубайруулхагүй гэжэ тэмсэнэ. Эндэ техник-үрэжүүлэгшэ Галина Балдановна Гуржаповагай габьяа ехэ. Найман жэлдэ техник-үрэжүүлэгшээр энэ фермэдэ ажаллажа байхадаа нүхэр Гуржапова жэл бүри амжалтатай гарана. Хэрбээ 1970 ондо фермын зуун үнеэн бүриһөө 103 тугал абтаһан байбал, мүнөө жэлдэ тэрэнь 104-дэ хүрэхэ хараатай. Мүнөө фермын үнеэд туталлаһанайгаа һүүлээр һарын туршада заабол урэжүүлэгдэнэ. Техник-урэжүүлэгшэ мүн үнеэдые саг соонь шэргээхэ тушаа һаалишадта дуулгадаг байха юм. Һаалишад өөһэдөө ототой болоһон үнеэдээ саг соонь урэжүүлхэ гэжэ хүсэдэг байна. Иигэжэ эбтэй һайнаар хүдэлхэдэнь, ажалынь урагшатай байна бшуу.

Һүтэй, һая туталлаһан үнеэд сүүдхэдэ гурба удаа һаагдана. Һүнэй тоһолигынь саг үргэлжэ фермын лабораторидо шалгагдана.

Һаалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Үбэлжэлгын үедэ хэды килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха гэһэн социалис уялганууд абтанхай. Жэшээнь, һаалишан Д. Дондокова — 1450, Б-Х. Буянтуева — 1400, З. Дымбрылова — 1300 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха зорилго урдаа табинхай.

Фермын коллективэй дунда политическэ, соёлой хүдэлмэри тусхай түсэбэй ёһоор ябуулагдажа байдаг. Лекторнууд, политинформаторнууд, агитаторнууд алгадгүй ерэдэг, малшадай дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэнхэй.

Теэд зэргэлээд тооной оршодог Химнын совхозой Цайдамай һаалиин гүүртэдэ ерэхэдэ, тад ондоо байдал үзэгдэнэ. Энэ гүүртын коллектив һү һааха социалис уялгаяа дүүргэхэһээ байха гүрэнэй түсэб бэелүүлхэнь бэрхэтэй болонхой.

Яахадаа эдэнэр иимэ ехэ гээгдэлдэ ороо6 гэхэдэ, фермын коллективэй дунда ажалай журам алдадаг хүнүүд дайралдана. Хүдэлмэридөө гээгдэхэ, углөөниинь ажалдаа хожомдохо баримтанууд бии.

Тээсгэн энэ фермэдэ болоһон суглаан дээрэ һаалишад Гырылова, Дондукова, Базарова гэгшэд шүүмжэлэгдэһэн байна.

Совхозой энэ отделениие хүтэлбэрилэгшэд зарим үдэр фермэдэ үбһэ, тэжээл, таряа талханай зүйл асаржа үгэнгүй байжа, һү һаали доошолуулдаг дутагдалтай.

Шалгалта хээд үзэхэдэ, фермэдэнь һүнэй тоһолиг, шанарые шалгаха лаборатори хүдэлнэгүй. Тиигэжэ һаалишан бүхэнэй ямар шанартай һү һаажа байһаниинь мэдэхын аргагүй.

Гүүртын үнеэдтэ үдэртэ 9,2 тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэ, силос, таряа талханай зүйл, һолоомо үгтэнэ. Теэд энэ тэжээлые харюулхаар һүн абтанагүй. Малайнь байра хүйтэн, нойтон. Тэрэ саанаа үдэрынь үнеэдээ газаа гаргажа даарууина бшуу. Жэшээнь, һаалишан Гырылова үнеэдтээ эдюулһэн тэжээлэйнгээ зэргээр үдэртэ 84 килограмм һү һааха байгаад, тэрэнь арайхан гэжэ 73 килограммда хүрэнэ. Энэнь нэн түрүүн үнеэдые хүйтэ, нойтоор байлгаһанһаа болоно гээшэ. Тэрэшэлэн һаалишадшье бүхы оролдолгоёо гаргажа һаанагүй гэхээр.

Цайдамай энэ фермын малшад хүршэнэртөө айлшалжа, тэдэнэрэй ажалтай, дүй дүршэлтэй танилсабал, хүдэлмэрсэ нилээд урагшань татаха һэн гэжэ һанагдана. КПСС-эй Сэлэнгын райком иимэ уулзалга хэхэ бээз гэжэ найдагдана.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

КПСС-эй Октябрьска райкомой пленум болоно, «Ажалшадай ажаһуудаг газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэри улам һайнаар ябуулха тухай» асуудалаар элидхэлые партиин райкомой секретарь Н. В. Башкеев хээ.

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ — ОЛОНОЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй XXIV съезд совет обществын экономическа, социально-политическэ хүгжэлтын асуудалнуудые хаража үзэхэһөө гадна, үзэл сурталай хүдэлмэриин, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын зорилгонууд ба гол шэглэлнүүдые тодорхойлһон байна. Совет хүнүүдэй ажал хүдэлмэри, амаралта, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ ямараар хабааданаб гэжэ харахатаяа хамта, тэдэнэр гэр бүлэдөө бэеэ ямараар абажа ябанаб гэһэн асуудалаар партийна организаци һонирхохо ёһотой. Юундэб гэхэдэ, өөрын гэр байрада орходоо завод, фабрика болон ажаллдаг газар нилээд ехэ удха шанартай гэжэ олонхи хүдэлмэришэд һанадаг шуу. Үйлэдбэри дээрээ коллектив журамтай, гуримтай байдаг, мүн олониитын эмхинүүд хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ талаар ехэ юумэ хэдэг байна. Тиихэлээрээ ажалшадай ажаһуудаг газартань ниитэ хүдэлмэри ябуулха гээшэ партийна организацинуудай нэгэ гол зорилго болоно. Улаан-Үдын Октябрьска районой хүн зоной тоо түргөөр ургана: хэрбээ 1969 ондо энэ райондо 44 мянган хүн ажаһуудаг байгаа һаа, 1970 ондо 80 мянга шахуу болоһон байна. Энээнһээ үндэһэлэн, районой партийна организациин хүдэлмэриин хэмжээнэй дээшэлхэ байһаниинь эли болоно.

Октябрьска районой партийна организацинууд, КПСС-эй райком, аймгүйсэдком болон захиргаанай organнууд ажалшадай ажаһуудаг газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэри шадал соогоо ябуулдаг. Энэ хүдэлмэри ябуулхадаа бии байһан материальна бааза дүүрэнээр хэрэглэдэг юм. Район дотор соёлой 2 байшан, 3 клуб, 2 кинотеатр, 11 библиотекэ, 18 кинотүхеэрэлгэ, спортивна 22 зал, зунай спортивна 17 талмай, футболой 4 талмай, тамарагшадай ба санаар ябагшадай станци гэхэ мэтэнүүд бии. Үхибүүдэй дунда ажал хүдэлмэри ябуулха арга боломжо мүн лэ хангаданхай.

Зунай үедэ ажалшадай ажаһуудаг газарта 120 киносеанс үгтөө, 60 лекци уншагдаа, КПСС-эй XXIV съездын материалнуудаар 38 политинформаци үнгэргэгдөө, уран һайханай самодеятельностиин 10 концерт харуулагдаа. Мяха-консервын, мебель бүтээдэг комбинадуудай агит-талмайнуудта РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ ехэ юумэн хэгдээ. Тэрэ үедэ 230 лекци уншагдаһан, дүн хамта 773 агитатор район дотор ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулһан байна.

Hooho угаадаг фабрикын, мяха-консервын комбинадай, 20-дохи һургуулиин, медицинскэ училищиин, нарин сэмбын фабрикын агитколлективүүд зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар нилээд дүй дүршэлтэй болонхой.

Хүн зоной ажаһуудаг газарта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнууд КПСС-эй райкомой, районой гүйсэдкомой анхаралда саг үргэлжэ байдаг. КПСС-эй райком, жэшээлхэдэ, «Сэмбын фабрикын партийна организациин хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие ямараар хүтэлбэрилдэг тухай», «Һунгалтын үедэ агитпунктнуудтахи ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэдэг дүршэл тухай», «Районой һайн дуратанай арадай дружинануудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай» гэхэ мэтэ асуудалнуудые райкомой бюрогой заседани дээрэ хаража үзэһэн юм.

Мяха-консервын комбинадай партком, завком, мүн захиргаанай органууд ажалшадай хүдэлмэриин газарта, мүн ажаһуудаг газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха түсэб баталанхай. Ажаһуудаг газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха 35 агитатор томилогдоһон байна. Парткомой үүсхэлээр соёлой байшангай дэргэдэ политическэ информациин клуб байгша оной октябрь һарада нээгдээ. Комбинадай пенсионернүүд 31-дэхи һургуулиин гүйлтаар муугаар һурадаг һурагшадай гэр бүлэдэ ошоһон, хүмүүжүүлгын асуудалаар хөөрэлдэһэн байна. Эхэнэрнүүдэй совет, нүхэдэй сүүд мүн лэ һайнаар ажаллаа. Hooho угаадаг фабрикын партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд хүдэлмэришэдэйнгээ амаралта, гэр бүлэдэ таарамжатай эрхэ байдал хангахын түлөө оролдоно.

Гэхэтэй хамта, хүн зоной ажаһуудаг газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл һанаһанда хүрэхэгүйгөөр ябуулагдана. Октябрьска районой 100 коммунист бүхэндэ 150 хэһэг партийна газетэ, журнал захигдаа. Зарим предприятинууд болон эмхи зургаануудай партийна организацинууд ажалшадай ажаһуудаг газарта ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулнагүй. Шубуунай фабрикын партийна организаци, жэшээлхэдэ, өөрын гэр байрагүйбди, тиимэһээ хүдэлмэришэдэйнгээ дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха аргагүйбди гэжэ мэдүүлһэн байна. Тус фабрикын коллективтэ ажалай журам муу: архидаха, хулиган ябадал гаргаха ушар дайралдадаг. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри мелькомбинадай коллектив соо мүн лэ муугаар ябуулагдана. Хүдэлмэришэдэй хамтын байранууд соо ажаһуудалай таарамжатай эрхэ байдал хангагданхай, гэбэшье тэндэнь таһалгануud хоорондохи мүрысөөн, ханын газетэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл һайнаар эмхидхэгдэнэгүй. Районой предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдэй хамтын байрада хаа-яа ошодог, тэндэ ошоходоошье хөөрэлдөө хэжэ, ажаһуугшадай эрилтэнүүдээр һонирходоггүй, политическэ асуудал ба ёһо журам тухай темэнүүдээр үгэ хэлэдэггүй, предприятиин мүнөөнэй байдал, урдахи зорилго тухай мэдээсэдэггүй.

Хүн бүхэнтэй хөөрэлдэхэ, коллектив соогоо ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гээшэ үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгын шухала нүхэсэл болодог. Тиихэдэ партийна организаци болон профсоюзай комитет хүдэлмэришэдэйнгээ гэр байрада ошожо хүдэлмэри ябуулха тухай түсэб табидаггүй. Тэрэшэлэн мяха-консервын комбинадай директорэй 4 орлогшонорой нэгэнииньшье ажаһуудалай талаар хүдэлмэридэ хабаадаагүй байһаар. Гэхэтэй хамта, байра байдал бидэнэй ажал ябуулгада тон шухала һуури эзэлхэ ёһотой.

Һургуулинуудай һурагшанарай ... рам тухай асуудал олониитын ... үргэлжын анхаралда байдаг. Районой партийна организацинууд ... гуулинуудай багшанарай коллектив ... һурагшадай гэр байрануудые ... спортивна болон бусад хэмжээ ябуулганууудые бэелүүлхын тула ... багаар оролдоно. Энээн тухай пленум дээрэ үгэ хэлэһэн 20-дохи һургуулиин директор П. Н. Прозорова, ... ха татадаг комбинадай партком секретарь А. И. Батубаев, ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь А. Н. Цыренов гэгшэд ... гуулиин һурагшадай сүлөө саг ... бөөр хубаарилха, тэдэнэй дунда ... дэлмэри ябуулагдаха ёһотой гэжэ ... солон тэмдэглээ.

КПСС-эй горкомой секретарь С. ... Ангапов пленумэй хүдэлмэридэ ... баадалсажа үгэ хэлэһэн байна.

Пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан ...

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

Мүрысөөнэй туг үргэгшэд

Үгэдөө хүрэхэл байха

Республикымнай промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахынуудай ажалшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, хоорондоо мүрысэн хүдэлжэ ороо. Жэлэй дүүрэхэнь ойрохон болоо. Продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ даабари саг болзорһоонь урид дүүргэһэн хүдэлмэришэдэй, мастерска участогуудай, бригадануудай тоо улам олошорно.

Жэшээлхэдэ, Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай гофротарна цехэй коллектив жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн тухайгаа эгээл түрүүлэн дуулгаа. Малай тэжээл бэлдэдэг цехэй коллектив 3650 тонно тэжээл буйлуулха даабаряа декабриин 18-да дүүргэһэн байха эм. Эдэнэр жэлэй дүүрэтэр үшөө 120 тонно малай белково тэжээл хэхээр шиидэнхэй.

Бэшэшье цехүүдэй, заводуудай коллективүүд һайн шанартай продукци ехээр бүтээжэ, жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжоно. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив ганса декабрь һарын түрүүшын хахадай даабариһаа гадуур 170 мянган түхэригэй мяханай зүйл бүтээн гаргаһан юм. Эдэнэр жэлэйнгээ даабари декабриин 29-дэ дүүргэхээр социалис уялга абаһан байна. Арба нэгэ һарын дүн хараад үзэхэдэ, комбинадай хүдэлмэришэд үгэдөө хүрэхэл хэбэртэй.

Г. ХАРЧЕНКО.

Нина Дорофеевна Кузнецова арбан долоодохи жэлээ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада хүдэлжэ байна. Тэрэ ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргадаг. Мүн лэ залуу хүдэлмэришэдтэ шадаха зэргээрээ туһалдаг байна.

Нина Кузнецова дүршэлтэй сэмбэ нэхэгшэдэй тоодо оролсоно. Үнгэрһэн табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргээ бэлэй. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариһаа гадуур 1264 метр сэмбэ нэхэхээр уялга абаһан байгаа. Мүнөө жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 483 метр сэмбэ нэхээд байна.

Түрүү хүдэлмэришэн табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхээр шиидэһэн юм. Энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Кузнецова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фототекст.

ЭРХИМҮҮДЭЙ НЭГЭН

Отологдоһон модоной түмэр гэнжэ дээгүүр һолжорһоор ерэхэдэ, Павел Петрович Доронин кнопко дараадхина. Шэнэһэн, нарһан модод саг дары тайрагдажа, дам саашаа ошоно. Автомашинын түхеэрэлгэнүүд тэдэниие хэрэгтэй руунь илгаад, заримыень модо хюрөөдэлгын цехтэ, нүгөө заримыень вагонуудта ашаалха талмай тээшэ эльгээнэ. Модо тайраха хүдэлмэри замханагүй. Хюрөөнүүдэй хапхиһаан, ойһоо модо шэрэһэн машинануудай хүнхинөөн таһарнагүй. Павел Доронин энэ аялга дуунай хүгжэм аяшархан шагнаһан мэтэ дуугайхан һууна. Тэрэнэй кнопко дараадхихада лини дээгүүр һолжоржо ябаһан модон электро-хюрөөдэ дүтэлүүлэгдэнэ. Удаадахи кнопко дараадхихадань модон тайрагдажа, лини дээгүүр дамжан саашаа ошоно.

Доодо складта асарагдаһан модо тайраха хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Арбаад хүнэй хэхэ хүдэлмэри ганса оператор дүүргэдэг болонхой. Һүүлэй үедэ «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудай доодо складууд оньһожоруулагдажа байна. Клюевскэ леспромхоздо эгээл түрүүшын оньһожоруулагдамал лини барингдажа, модо үйлэдбэрилхэ хүшэр хүндэ хүдэлмэри сүм оньһожоруулагдаа бэлэй.

Павел Петрович Доронин доодо складта хүдэлдэг, бага комплексно бригада хүтэлбэрилдэг һэн. Оньһожоруулагдамал линиин барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, модо хюрөөдэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые өөрынгөө гараар барилсаа, тодхолсоо. Удаань Москва шадар оршодог Оленинскэ леспромхоздо эльгээгдэжэ, операторай курсада һуралсаа һэн.

Модо үйлэдбэрилдэг лини жолоодохо гээшэмнай тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ һааб даа. Зарим нэгэн мипл кнопко даражархихада дүүрэһэн хэрэг гэжэ һанадаг. Тиигэжэ шэбшэдэг зон эндүүрнэ гээшэ. Оператораар хүдэлхын тула оньһон техникэ, орёо нарин электронно приборнууд тухай ехэ юумэ мэдэхэ ёһотой бологдоно. Тэрэгүйгөөр оньһон түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрхэдэ дутуу дунданууднень абаһаар усадхахань бэрхэтэй юм.

Энэ складта Клюевскэ, Байгалай, Баргажанай, Хурамхаанай леспромхозуудай хүдэлмэришэдэй бэлэдхэһэн модон үйлэдбэрилэгдэнэ. Модо тайрадаг түхеэрэлгэнүүд хоёр халаан соо ашаглагдана. Эндэхи хүдэлмэришэд оньһон түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха оролдодог. Павел Петрович Доронин мүн лэ ... хүсэл эрмэлзэл урдаа табижа, эдэбхи үүсхэлтэй ажаллана. Үнгэрһэн табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, олоной магтаалда хүртэһэн ... ти, правительство энэ амжалтануудыень үндэрөөр ... нэжэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаа бэлэй. ... хайра шагналыень үнэн сэхэ ажалаар харюулха гэжэ тэрэ оролдоно. Халаан соогоо 160 кубометр модо тайраха даабаряа 180—190 кубометртэ хүргэжэ, түрүү ... лай ульгэр жэшээ харуулна бшуу.

— Туйлаһанаараа һанаагаа заһаад ябадаг бэшэ ... рин бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ, оньһон техникэ ... тээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ эрмэлзэдэг хүн ... даа,—гэжэ Клюевскэ леспромхозой партийна организациин секретарь Дмитрий Феофанович Арсентьев ... Доронииие магтажа байгаа һэн.

Үнэхөөрөө Павел Доронин оньһон түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ ехэхэн оролдолго гаргадаг байна. Халаанай эхилхэһээ 20—25 минутын урид ажалдаа ерэжэ, модо дамжуулдаг, хюрөөдэдэг хеэрэлгэнүүдээ, приборнуудаа һайса шалгадаг, ... дэг заншалтай. Тиимэһээл ажалай үедэ һаадгүй хүдэлнэ ха юм. Павел Доронин халаан соогоо 220—... кубометр модо тайрадаг. Энэнь СССР-эй Ой модоной ... до болбосоруулгын промышленностиин министерствын ... эгээл үндэр түйлалта болоно. Модо тайраха оньһожоруулагдамал лини иимэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаһанайнгаа түлөө Павел Петрович Доронин ... ондо ВДНХ-гай алтан медаляар шагнагдаһан байна. Модо үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даабари сентябриин 1...-дэ амжалтатайгаар дүүргээ бэлэй.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Коммунист тухай хөөрөөн

НЭРЭЕЭ ДЭЭРЭ ҮРГЭЖЭ...

«Дружба» колхозой Хаягагай фермэ. Үнеэ һаалган боложо байба. Силосэй үнэр хамар дайраад абана. Үнеэд ехэл амтархан силос жажална. Байрын хоёр хажуугаар уяатай байһан үнеэдэй хоорондуур аалихан алхалалданабди. Үнеэдээ һаажа байһан залуу эхэнэрнүүд манай «сайн байна!» гэхэдэ, тэдэл үгөөр харюусана. Эдэнэр бултадаа маанадай үнинэй танилну.

Лиза Цыдыповагай өүлэг үнеэдтэ дүтэлбэбди. Арба гаран жэлдэ Лиза энэ фермэдэ хүдэлнэ. Дүй дүршэлтэй, ажалдаа бэрхэ, оншотой эхэнэр даа. Түрэхэ үнеэ харууһалха, түрүүшынхеэ түрэһэн залуу үнеэдэй хүхэ мэдүүлжэ, һаажа һургаха, нарай тугал абаха — эдэ бүгэдые эрхим һайнаар шудалһан хүн юм. Һү ехээр һаахын тула бэшэшье олон юумэ мэдэхэ хэрэгтэй болодог.

«Ээен абгай яагаа удаан болонобши» гэһэндэл, нэгэ үнеэн Лизын дүтэлхэдэнь уяадаа эрьелдэжэ байгаад, эзеэ харана, үнэрдэнэ. Харюуданъ эзэниинь тэрэ үнеэндээ юушьеб дуугарна. Иигэжэ дуугаралсаһанай удаа Лиза һаажа эхилбэ. Уданшьегүй хүнэг соонь һүн нэмэ нэмэһээр хөөһэтэбэ.

Елизавета Цыдыповае партида абахадаа, КПСС-эй гэшүүнэй уялга тухайда коммунистнуудай нэгэн асуугаа һэн.

— Партиин гэшүүн болбол коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө тэмсэхэ, ажалдаа коммунис ёһоор хандаха талаар ульгэр жэшээ харуулха зэргэтэй, — гээд Лизын харюусаһые һананаб.

Ажалдаа, илангаяа һаалиин фермэдэ ульгэр жэшээ харуулан хүдэлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ даа. Бусадай манлайда ябахын тулада ажалай түрүү арга хэрэглэхэ, нүхэдөө дахуулха ёһотой. Үнеэ һаажа һурахын тулада, партиин гэшүүнэй нэрэ зэргэ харюулхын тулада Елизавета нилээдгүй хүлһөө адхаһан байха. Түрүү һаалишан коммунистка Цыпилма Гармажаповна Шодоевае хүсэхэ зорилго табяад, тэрэ үедэ Лиза хүдэлдэг бэлэй. Тиин энэ табиһан зорилгодоо хүрэжэ шадаа, түрүү һаалишаниие ахижа гараа. Елизавета мүнөө фермэ соогоо хоёрдохи һуурида ябана. Энэ жэлэй 11 һара соо хамтадаа 34.243 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 2.282 килограмм һү һааһан байна.

Иимэ амжалта зүндөө ерээгүй байха. Лизын гэртээ хэхэ юумэн ехэ — долоон үхибүүдтэй, тэдэнэй хоёрынь лэ һургуулида оронхой, бэшэниинь баганууд, хүхөөршье нарай бии. Эдэ хоёр ехэ ажал хамталаад лэ, Лиза хаанаашье үрдижэ ядангүй ябана бшуу. Партийна суглаан, политическэ һуралсал гэжэ байха. Политическэ һуралсалда Лиза үбгэнтэеэ сугтаа ябадаг юм. Партийна суглаан дээрэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэлгэ болодог, анхаралтайгаар шагнаха. Зүбшэхэ хэрэгтэй.

Үнгэрөөшэ зун фермэдэнь дутуу дунда ябадал тараһан байгаа. Тиихэдэнь коммунистка Цыдыпова партийна суглаан дээрэ үгэ абаад, отделениин, фермын хүтэлбэрилэгшэдэй алдуу эндүү хяа шүүмжэлһэн байна. Тиихэдэнь партийна организациин секретарь С. Ч. Ленхоев иигэжэ хэлээ һэн:

— Лиза үлүү юумэ дуугархагүй, зүб лэ хэлээ.

Фермэ соогуурнь дууһан ябажа хараабди. Үнеэдээ уядаг газарынь хаа хаанагүй сэбэр. Үнеэдээ һааха, эдеэлүүлхэ болоходоол энээн руугаа оруулдаг, бэшэ тээнь сарай соо бамбайтар һолоомо дэбдеэд, үнеэдээ байлгадаг юм. Тиимэһээ эдэнэрэй һүн сэбэр, һайхан.

Һайн шанартай һү 1971 ондо һааха үүсхэл Хаягагай фермын һаалишад гаргаа һэн. Эдээнһээ ульгэр жэшээ абаха, һураха юумэн бии. Сэбэр һайхан һү һаахын тулада эндэхи һаалишад үнеэдэйнгээ дэлэн угаажа, полотенцээр аршадаг, һүүлыень уядаг, һүсэ һайса шүүдэг — иимэ гуримтай юм.

Ажалайнь үрэ дүншье һайн. Декабриин 1-нэй мэдээгээр, энэ фермэдэ дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2.258 килограмм һүн һаагдаа.

Коммунис партиин гэшүүн Е. Ж. Цыдыпова Хаяа нютагтаа ажалдаашье, зон нүхэд соогоошье, гэр бүлэдөөшье ульгэр жэшээ харуулан ябадаг хүн. КПСС-эй Уставай хоёрдохи пунктые — партиин гэшүүнэй уялгые һайса ойлгодог, бодотоор бэелүүлжэ ябадаг.

И. ИСТОМИН.

Бэшүүр.

ГАБШАГАЙ ШУУЛ

«Мир» колхозой түб тосхонһоо Дээдэ-Бургалтайн отделени хүрэтэр ехэшье холо бэшэ. Тиин бидэ ажахын үйлэдбэриин томохон участок дээрэ хүрэжэ ерэбэбди. Хаа хаанагүй—фермэ, отаранууд дээрэ хүнүүд ажалдаа: һаалишад үнеэдтээ тэжээл тараажа тухашарна, хонишод һүрэгүүдээ бэлшээнэ. Эдэнэр шадаал һаа мал ажалай продукци элбэгээр абаха, ниитынгээ малай тоо толгойе улам олошоруулха гэһэн һанал хүсэлтэйгөөр ажаллажа байна гээшэ.

Дээдэ-Бургалтайда үнэн шударгы ажалаараа үндэр дүнгүүдые түйлажа, нэрэсэ суурхуулһан ажалшад олон. Тэдэнэй нэгэниинь — Гомбо Пагбаевич Пансалов. Нютагайхидынь энэ хүниие магтан хөөрэлдэдэг. Тиимэһээ түрүү хонишонтой уулзаха гэжэ шиидэбэбди.

Тосхоной баруун хойнохоно хонидой үбэлэй байра харагдана. Бидэ үдэшэлэн хонишодто хүрэжэ ерэбэбди. Хонин һүрэг һаял бэлшээриһээ голлуулагдажа байгаа. Тарган шамбай, садхалан хонидые эзэдынь хорёодо оруулжа. Үүдыень бүхөөр хаана. Хонидоо хотолуулһанайнгаа һүүлээр дунда наһанай хүн маанадта ойртон ерэжэ мэндэшэлбэ. Энэ нүхэрнай ахалагша хонишон Гомбо Пагбаевич Пансалов гээшэ. Энэмнай урдын механизатор, шофёр, богони болзорто хонишоной мэргэжэлые һайнаар шудалхаһаа гадна, түрүү зэргэдэ гараһан бэрхэ малшан. Оройдоо зургаадахи жэлээ отара дээрэ хүдэлжэ байбашье, һүүлэй гурбан жэлэй туршада тэрэ зуутанай зэргэдэ ябана. Амжалтынь нюуса бултанда мэдээжэ. Хонидоо зүбөөр харууһалһанай, искусственна аргаар үрэжүүлгэ үнгэргэһэнэй, түл абалгые шадамараар эмхидхэһэнэй үрэ дүн шуу.

Тиин мүнөө үедэшье хонишод түл абалгада һайнаар бэлдэжэ байна. Тэдэ урдынхидаа адли энэ харюусалгата хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэхэ зорилготой. Тиимэһээ намарай сагта хонидоо һайнаар таргалуулһан байха юм. Хоёрдохи гарай хонишон Тамара Гармаева искусственна аргаар үрэжүүлтын хүдэлмэриие саг болзортонь, эмхитэйгээр үнгэргөө. Отарын коллектив гол түлэб ооһэдынгөө хүсөөр малдаа тэжээл бэлдээ юм. Мүнөө үбэлжөөнэйнь хорёо соо 400 центнер үбһэн, 200 центнер горох-обёосой холисо, 100 таран центнер зелёнко һурилэгдэнхэй. Хонидойнь байра һайса дулаалагдаа.

— Малаймнай бэлшээри һайн даа. Тойрбод — шэниисын, зелёнкын поли, намар орой болотор нэмэлтэ тэжээлгүйгөөр хонидоо таргалуулжа абаабди, — гээд Гомбо Пагбаевич хөөрэнэ. — Мүнөө эхэ малайнгаа намарайнь таргые доошолуулхагүйн түлөө үбэлэй харууһа һайнаар эмхидхэхэ тушаа онсо анхарал хандуулнабди. Тиин хонидтоо бүдүүн тэжээлһээ гадна, таряанай жэжэдхэһэн зүйлнүүдые үгэжэ эхилээбди. Мүн үдэрынь бэлшээридэ гарганабди. Хонид хэдэ дахин уһалагдана. Тобшоор хэлэхэдэ, хонидоо тарган зандань үбэлжүүлхын тулада оролдохобди. Энээнэй ашаар лэ үбэлжэлгые амжалтатайгаар дабаха, түл олоор абаха аргатай байхабди.

Булагай отара дээрэ эмхи гуримтай, ажалдаа дуратай хүнүүд хүдэлдэг байһаниинь эли харагдана. Отара дээрэхи байра байдал ариг сэбэр. Хаанашье эзэн уладай бодото ажал харагдана. Ахалагша хонишон һайн туһалагшадтай юм. Гомбо Пагбаевичай һамган Долгор, залуушуул Гомбо болон Тамара Гармаевтан хонич ажалай талаар һайн дүршэл шадабаритай болонхой. Октябрь һарада ахалагша хонишоной амаралта абажа, Хара далайн «Евпатори» курортдо амарха үедэнь туһалагшадынь ажалаа һайнаар хэжэ байгаа. Гомбо Пагбаевич амаралтаһаа бусахадаа, СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ хараа юм. «Космос» гэһэн павильон соо табигдаһан замбуулинай техникэ ехэ һонирхолтой байгаа гэжэ тэрэ хөөрэнэ. Мүн Гомбо Пагбаевич «Мал ажахы» гэһэн павильон соо эрхим үүлтэрэй хонидые хараһан тухайгаа, ороной түрүү ажахынуудай хони үсхэбэрилгын дүй дүршэл тухай нүхэдтөө хөөрэжэ үгэһэн байна.

Мүнөө жэл түрүү отарынхид нэгэдэхи классай 615 зүһаг хони даажа абаад, февраль һарада эдэнһээ түрүүшын түл абахаар бэлдэнэ. Залуу хонидһоо түл абаха болоһондоо хонишод нэгэ бага һанаагаа зобонги хэбэртэй. Тиимэһээ энэ харюусалгатай хүдэлмэриеэ һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ тухай мүнөөнһөө һаналаа табижа эхилэнхэй.

— Манай колхозой баян дүршэлтэй хонишон Содном Болотович Бадмаев энэ жэлдэ баһал зүһаг хонидые даажа абанхай. Тиин бидэ тэрэнэй отарынхидтай мүрысэхөөр шиидээбди, — гэжэ Гомбо Пагбаевич хэлэнэ. — Ерэхэ жэлдэ зуун зүһаг хонин бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ уялгатайбди. Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй социалис уялгые дүүргэжэл үзэхөөр зоригжонхойбди.

Тиин түрүү отарынхидай ажал хэрэгтэй танилсаад байхада, тэдэнэй зориһондоо хүрэхэ байһандань батаар этигэнэбди. Иимэл ажалша шударгы хүнүүд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаха хабатай ха юм.

Д. ДУГАРОВ.

Зэдын аймаг.

ЭРДЭМТЭД—ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

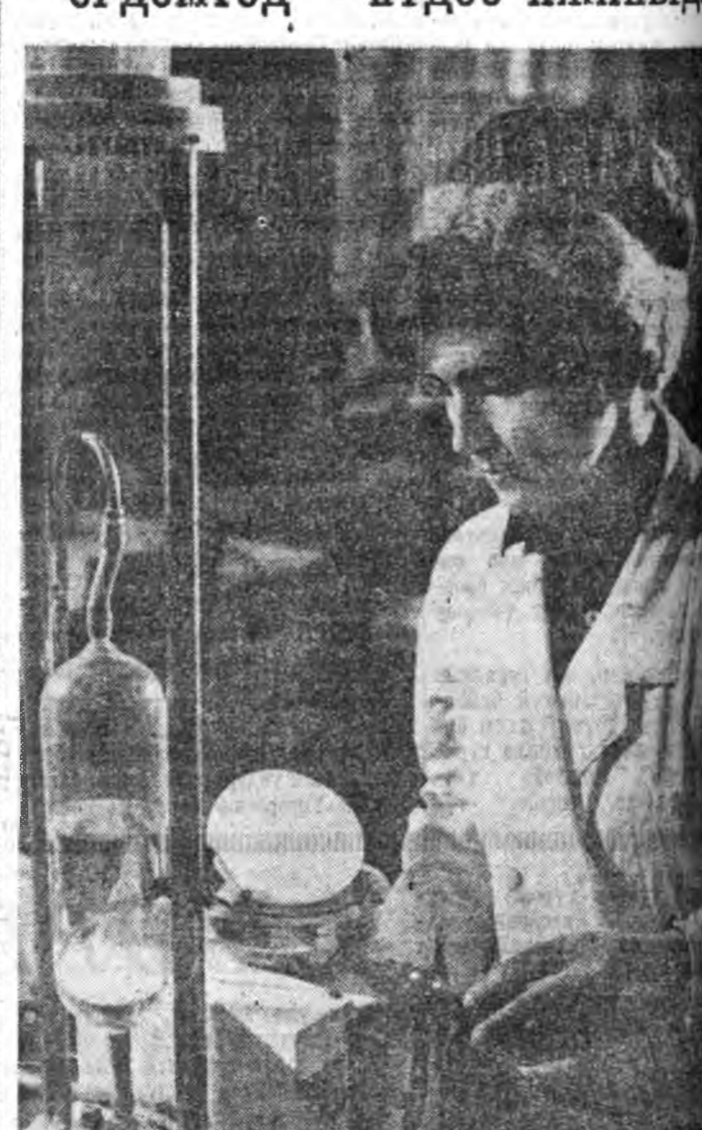

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ. Хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдта селекционно центр бии болгобо. Энэ центрэй гол зорилгонь хадаа, харабэшэ хүрьһэтэй Центральна районуудта шэнэ сортын ороохото ургамалнуудые бии болгохо юм. Мүнөө үедэ эндэхи эрдэмтэдэй бии болгоһон арбан янзын ороохото ургамалнууд гүрэнэй шалгалта гаража байнхай «Московская-21», «Московская-35» түхэлэй шэниисэ, геркулес гэжэ ешмээн болон бусад тоологдоно. Жэл бүри тус институт ажахынуудта 18 мянган центнер хүрэнгын ороохо худалдана. Институдай гаргаһан «Московская-121» түхэлэй ешмээн байгша ондо миллион гектар газарта таригдаа. Московско областиин «Заря коммунизма», Тульска областиин «Новая жизнь», Гродненско областиин «Звезда» гэһэн ажахынууд шэнэ сортын ешмээн тарижа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 40—45 центнер ургаса хуряажа абана. Эрдэмтэд үндэр баян ургаса үгэдэг шэнэ сортын ороохо бии болгохо зорилгоёо гүйсэд дүүргэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Эзрехина шэнэ сортын талханай шанарые шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

Манай литэ

…ЭЛИГТЭЙ СОВЕТ ЗОХЁОЛШО

Хүндэтэ уншагшад! Александр Александрович Фадеевэй, …хёолнуудые, илангаяа «Залуу гварди» гэжэ романние уншаа… хүн таанарай дунда үгы шахуу бээз.

Уран зохёолшын наһа бараһан хойно «Эдир наһанайнмнай …ужа» гэжэ ном хэблэгдэн гаража, туйлай түргөөр тараа һэн. …рэ ном соонь А. А. Фадеевэй бэшэгүүд, дурсалганууд, статья…уд согсологдоо.

Мүнөөдэр, элитэ ехэ совет уран зохёолшын түрэһөөр 70 …шанай ойдо зорюулан, «Эдир наһанаймнай туужа» гэһэн ном …ohoo бэшэгүүдэйнь нэгэнһээ хэһэг оршуулһанаа уншагшадтаа …радхахамнай. Энэ хадаа уран зохёолшын багынгаа нүхэр — А. Ф. Колесниковада бэшэһэн бэшэгүүдһээ абтаһан.

…Нүхэрни! Нүхэрни!..»

…Одоошье Танда бэшэжэ …бэб, магад, һайн хүн гэжэ …айе тоолохоёо болиһон хой…ай бэшэжэ һууна гүб. Мос…шадарай санаториин таһал…оо гансаараа бэшэжэ һуунаб. …р адхарна, сонхонууд нээл…, нилээд оройхоншье боло… харин балшар наһандаш, …эн ябахадаш, газаа харан… сахилгаан зуралзаад, хаба… шууятай бороогой адхар… ямар һайн байгша бэлэй, …о минии досоо тон тиимэ. …и мүнөө үедэ Танай ойро …г һайб гэжэ һанажа һуу… огто нюунагүйб, юуб гэ…, Та хадаа минии холын эдир …н ха юмта… юундэб гэхэдэ, …минии балшар болон эдир …итай холбоотой Спасск хо… ажаһуунат.

…эл бүри хабартаа, намар… училищиһаа гэртээ, мүн …ээ училищидаа ошоходоо, … бишыхан хотохон соогуур …рдэг бэлэйб. Тэндэһээ холо …, Черниговкэ гэжэ һуурин… Гриша Билименко ажаһуу… һэн. Хэрбээ Та, «Залуу …диие» уншаһан һаатнай, …эрни! Нүхэрни!...» гэһэн …үүдээр эхилдэг уянгата …эл соогоо тон лэ Гриша …менко тухай, училищидаа …эр сугтаа ошохо гэжэ на… хүлеэжэ байдаг нүхэр ту…ал бэшэһэнби. Тэрэ нүхэр …глуулагдамал дүрэ юм, гэ… хүлеэлгэ тухай бэшэһэ… Гриша Билименко бидэ хо…ухайда юм. Тэрэшни Спасск … захада байдаг түрэлхид…ходо тогтодог һэн, тиихэдэ …үкэхөөрөөшье, хоёр-гурбан …й туршада хэлэжэ болошо… хүбшэ соогуур (би Чугуев… ажаһуудаг һэнби) ябажа, …скда һүниндөө дүтэлжэ ерэ…э, — зүрхэеэ доһолгон, …жэ һанахаб: «Үнөөхимни …а гээшэ гү, али үгы гү?» … ходол байхал даа, юуб гэ… тэрэш намай зорюута хү…р һэн.

…920 оной апрель соо, япо…дай добтолһон һүни тэрээ… бишыхан хотые хамгаалал… байлдаһаншье байхаб, тии… тэрэнэй нэгэ гудамжада …и түрүүшынхеэ шархатаа …иб; мүнөө тэрээн тушаа һа…нахадам, юундэшьеб зохид юм.

Зүб даа, хайрата Ася, Дунда Азиһаа Танай бэшэһэн түрүүшын тэмдэг абаад, тэрээндээ харюусатарни хэды жэл — үшөө ямар жэлнүүд гэхэбта — хэрэгтэй байба гээшэб. Энэ яахадаа тиигээб гэхэдэ, Та, минии эдир наһамни ха юмта, тиимэһээ Танда бэшэг бэшэхэ гээшэмни намда ходол хүшэр. Тон хүшэр байгаа юм. Эгээлэй, ёһо тэдысэ, хүндэлһэнэй тэмдэг болгон харюу бэшэбэлни, Та намайе хүлисэхэгүй бэлэйт. Тиигээдшье тиимэ харюу бэшэхээ зүрхэлхэгүй һэм.

Танда харюу бэшэхымни тула эгээл мүнөө үеынхидэл адли тон ехэ сүлөөтэй саг намда хэрэгтэй, үшөө шухала юумэн юуб гэхэдэ, сэдьхэлэймни хүбшэргэй үлүү булуу юумэнһээ мултарһан байха ёһотой бшуу. Теэд хэлэжэ болошогүй, Танай ухаанда багташагүй сүлөөгүй ябадаг нам мэтын хүнүүдтэ тиимэ ушарай тохёолдохонь угаа бэрхэтэй байдаг юм. Тэрэ саанаа ехэ бүлэтэй даа, үдэр бүри нэгэл юумэнэй түлөө оролдохо, сэдьхэлээ хүдэлхэ, иишэ тиишээ ябаха, шэнэ шэнэ уялгануудые хүзүүндээ шагтагалха, тиихэдэ үдэр бүри хэдэн зуугаад хүн зонтой уулзаха хэрэгүүд ходол гаража байдаг юм.

Эгээл тиимэ ушартай юм даа. Тэрэ үедэ Танһаа мэндын тэмдэг абажа, баясан сэдьхэлээ долгисоод, одоол нэгэ бишыха сүлөөтэй болоһуу, тиигээд лэ бэшэхэб гэжэ һанадаг байгааб. Эдир наһанайнгаа үдэрнүүдһээ нааша сэдьхэлдээ арюун һайханаар хадагалжа ябадаг дурсалгамни болоһон Тандаа зохидоор, дулааханаар бэшэхэб гэжэ һанадаг байгааб. Теэд ажабайдал гээшэ шэрүүн даа, тэрэш өөрынгөө хуули ёһоор үнгэржэл байха, тиигэһээр байтаршни, үнөөхи дайн…

Дайнай дүүрэхээ байхада һэн гү, али дайнай һүүлээр һэн гү, би Танда телеграмма эльгээгээ һэм, — үшөө тэрэ хуушан адресаар, дунда азиинхяартнай ябуулаа бэлэйб, зүгөөр тэрээндэмни харюу абтаагүй, юундэ тиигээб гэжэ мүнөө би ойлгоноб — Та ябашаһан байгаа байнат.

Инаг хайрата Ася! 1933-34-35 онуудта би Танииe, Тантай холбоотой бүхы юумые ямараар һанаандаа оруулдаг байгаа гээшэбиб, Та мэдэһэн һайт! Тэрэ жэлнүүдтэ би хоёр дахин Алас-Дурна ошооб — аяар хэды жэл үнгэрһэн хойно! — тэндэ (эхэнхидээ Владивосток шадарай 19-дэхи модондо) түрүүн — хахад жэл шахуу, хоёрдохёо ошоходоо, бүхэли жэл байрлааб.

Би танил хашаа, гудамжаараа ябадаг һэм, бүхы юумэн лэ хуушаараа үлэнги байгаа. Зүгөөр багымни, эдир наһанайм нүхэд Владивостогто үгы гэхэ гү, али үгы шахуу һэн. «Һанана аабзаш?» гэжэ хэлэхэ хүмни олдогшогүй һэн. Зүрхөөрөө гуниглан, үнгэрһэн юумые һанан дурсан, город соогуур хэдэн саг соо тон гансаараа зайгша һэм. Бурхан зүг, һөөргөө хэзээшэ бусахаяа болиһон жаргалта сагаа үнгэргэһэн гэрхэнэй хажуугаар хэды дахин һүндэлдэг гээшэ һэнбиб! Тэрэнэй хажууда — сэдьхэлдэм олон юумэ һануулһан тэрэ эгсэ эрье дээрэ, тэрэ тохой дээрэ удаан зогсодог бэлэйб гунигтай, багынхидалшни адли, сэдьхэлдэш мүндэлһэн арюухан бодолые салгидаахаяа айжа, тэндэһээ ябаха дураншни хүрэхэгүй.

Харин Танай аяар холын нютагта ябашоод байһантнай ямар харамтай гээшэб! Урдамни ходол танай шарай харагдаха, зүгөөр эгээл эртын эдир наһандаа ямараар хадуугаа һэнбиб — тиимэл зандань би харадаг байгааб. Бүхы хүбүүд, басагадтал адли, сасууташье һаа, байгаалиин гуримай ёһоор Та бидэ хоёрой ургалта адли бэшэ байгаа һэн һааб даа. Тэрэ үедэ Та, юрэнхы дээрээ, басаган болоһон, харин би үшөө хүбүүхэн зандаа. Тиимэһээ бэеэршье үндэр болоодүй, ямаршье һахалай тэмдэггүй, дэрбэгэр ехэ шэхэтэй, долонгирхон хүбүүгээр Танай һонирхохо арга үгы байгаал даа. Зүгөөр минии сэдьхэлдэ ямар дуран орьёлдог байгаа һэм гэжэ тиихэдэ мэдэһэн һайт!..

…Бүришье орой болошобо даа, иигэһээр үүр сайха дүтэлөө.

Минии аяар холын эдир наһан, Таниие тааланаб… Саша».

Ц. ДОНДОГОЙ оршуулба.

БУРЯАД ХЭБЛЭЛЭЙ 50 ЖЭЛ

АРАДАЙ ХАНИ НҮХЭСЭЛ ТҮҮРЭЭГШЭ

Пролетарска интернационализм хадаа марксистско-ленинскэ партинуудай суртал бодолой, политикын таһаршагүй нэгэ хубинь болодог байна. Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшад К. Маркс, Ф. Энгельсын «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн 100 жэлэй саада тээ гаргаһан уряа уласхоорондын пролетариадай тэмсэлэй туг болоһониинь гайхалтай бэшэ.

Пролетарска интернационализм дэлхэйн бүхы үндэһэ яһатанай ажалшан арадай гол аша туһые, тэдэнэй хоорондохи харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалгын бодото эрмэлзэлые элирхэйлэн харуулна.

Манай ленинскэ парти «Нэгэдэмэл хүдэлмэришэд бүхы юумэ хэхэ, нэгэдэлгүй хүдэлмэришэд — юуншье бэшэ» гэһэн В. И. Ленинэй заабарие үндэһэ болгон, өөрынгөө ажал ябуулгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ арадуудай аха дүүгэй хани барисаан ба харилсаа холбоондо тон ехэ анхарал хандуулһан байна. Ленинскэ үзэл сурталые, КПСС-эй политикые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ манай хэблэл туйлай ехэ үүргэ дүүргэһэн, дүүргэжэшье байна бшуу.

Республикын буряад хэблэлэй 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, интернациональна хүмүүжүүлгын ямар ажал хүдэлмэри ябуулһан тухай бэшэхэ хүсэлэнтэйб.

Буряадай полиграфи ба хэблэлэй ветеран Н. Цыбеновэй, институдай научна хүдэлмэрилэгшэд А. Содномов, Н. Хазуев гэгшэдэй туһаламжаар 50 жэлэй туршада гараһан «Буряад үнэн» газетын олон зуун, мянган хуудаһа иража үзэхэ үедөө национальна асуудалаар КПСС-эй политикые, арадуудай хани барисаанай, пролетарска интернационализмын, совет патриотизм тухай олон тоото материалнуудые олооб. Газетэдэ толилогдоһон партийна конференцинүүд ба пленумүүдэй шиидхэбэринүүд соо республикын хүтэлбэрилэгшэд М. Н. Ербановай, М. М. Сахьяновагай, С. Д. Игнатьевай, А. У. Хахаловай, А. У. Модогоевой болон бусадай статьянууд дотор социалис байгуулалтын үедэ батажаһан арадуудай харилсаа холбоон, соёлой-национальна байгуулалтын дүй дүршэлые шэнжэлһэн, согсолһон баримтанууд гүнзэгы удхатайгаар бэшэгдэһэн байна.

Газетын авторнуудай — багшанар, уран зохёолшод, инженер, эрдэмтэн, пропагандист, партийна хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэн, колхознигой бэшэһэн материалнууд КПСС-эй национальна политикые толи мэтэ харуулжа үгэнэ. Тэрэнһээ гадуур партиин ба гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшадай, ороной суута хүнүүдэй удха түгэлдэр статьянуудай толилогдоһые элеэр харанабди. Нютагай материалнууд сооһоо хэдэ хэдэн жэшээнүүдые абажа харая.

Манай республикын социалис байгуулалтадахи ехэ амжалтанууд агууехэ ород эрэдай, ороной бусад арадуудай туһаламжаар туйлагдаһаниинь мэдээжэ. Ород ба буряад арадуудай интернациональна, аха дүүгэй хани барисаан 300 гаран жэлэй түүхэтэй юм. «Буряад үнэн» газетын хуудаһанда энэ аха дүүгэй хани барисаан үргэнөөр харуулагданхай.

«Ород ба буряад арадуудай хоорондохи хани барисаанай түүхэтэ уг үндэһэнүүд» гэһэн статья дотор буряад, ород ажалшадай хамтадаа ангиин тэмсэлдэ бодоһон ушар элирхэйлэн харуулагдана.

Тиихэдэ декабристнууд буряад арадта нилээд һайн нүлөө үзүүлээ. Тэдэнэр буряадуудтай нүхэсэжэ, эрдэм бэлигтэ, ажалай түрүү аргада һургадаг байгаа. Энээн тухай газетэ оло дахин бэшээ. Декабристнуудтай танил байһан Цэрэнжап Анаев тухай материал уншагшадай туһаламжаар олдожо, газетын хуудаһанда 1946 он багаар толилоглоһон байха. Декабристнууд Николай, Михаил Бестужев тухай Анаев сэдьхэл зүрхэнһөө һабагшалан, зохидхоноор бэшээ һэн. Декабристнууд эндэхи хизаар нютагай хүнүүдтэ нилээд нүлөө үзүүлһэниинь лаамжаггүй.

Сибирь руу, мүн Буряад нютагта хаанта засагаар сүлэгдэһэн ород марксистнууд, большевигүүд буряад арадые революционно, национальна ба социальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ бэлдэхэ талаар ехэ габьяатай.

Энэ темэдэ зорюулан, революциин ба ажалай ветерануудай, эрдэмтэд ба архивай хүдэлмэрилэгшэдэй олон статьянууд тунхаглагданхай. Буряад литературын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн Х. Н. Намсараевай «Ород ба буряад арадуудай түүхэтэ хани барисаан» гэжэ гаршагтай статья (1948 оной июль) дотор ород арадай буряад арадта үзүүлһэн тодорхой туһаламжа тухай һонирхолтой баримтанууд дурдагдана.

Түүхын эрдэмэй доктор, профессор Е. М. Залкинд «Буряад ба ород арадуудай хоорондохи агууехэ хани барисаан» гэһэн статья дотороо буряад арадай эрхим түлөөлэгшэд Болдонов, Онгодов, Хангалов болон ородой түрүү үзэлтэ эрдэмтэдэй байгуулһан хани барисаан тухай нилээд һонирхолтой мэдээсэлнүүдые уншагшадтаа газетын хуудаһаар дамжуулба.

Манай ороной арадуудай интернационализм ба патриотизм Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ илангаяа хүсэтэйгөөр харагдаа. «Буряад арадай эрхим хүбүүд эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэнэ» гэһэн гаршагтай 1942 оной июлиин 5-най номерой түрүү бэшэг соо совет арадуудай хани барисаан тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнэ. Узбек Дурдиев, азербайджан Истрафуил Мамедов, осетин Хазимурза Мильдзихов, башкир Салават Карымов, буряад Цырендаши Доржиев, Тогон Санжиев гэгшэд ондо ондоо арадай түлөөлэгшэдшье һаа, Эхэ ороноо эбтэй эетэйгээр хамгаална гэжэ тус статья соогоо газетэ бэшэнэ.

Дайнай тылдэ, Буряад республикада, «бүхы юумэеэ фронтдо!» гэһэн бүгэдэ арадай хүдэлөөн дэлгэрээ. Өөрынгөө мүнгөөр самолет, танк бүтээжэ, фронт эльгээхэ, дулаан хубсаһа хунар суглуулха гэхэ мэтэ хэмжээнүүд совет хүнүүдэй баатар ажалые элирхэйлнэ. Колхозуудай тусхай жасада үхэр мал, ургаса таряа, мяха, тоһо болон бусадшье продуктнуудые тушаадаг һэн.

Гээгдэлдэ ороһон арадуудай машина, техникэ шудалхын, түрүү соёл культуратай болгохын тула бүхы талын туһаламжа үзүүлхэ ёһотойбди гэжэ Ленин хэлэдэг байгаа. Национальна асуудалаар КПСС-эй политика совет арадуудые нэгэ тэгшэ эрхэтэй болгоһон байна.

Московско городской Советэй гүйсэдкомой тогтоолоор Эхэ оронойгмнай ниислэл хото Бурят-Монголой республикада туһалхаар шиидэбэ гэһэн шухала мэдээсэл 1932 оной октябриин 5-най номерто «Буряад үнэн» газетэ толилһон юм. Республикын ажалшадай зүгһөө энэнь үндэрөөр сэгнэгдэһэн байна.

Буряадай түрүүшын гигант — паровоз-вагон бүтээдэг завод бодхоохын тула Совет ороной бүхы томо томо городууд болон промышленна түбүүдһээ — Москва, Ленинград, Донбасс, Харьков, Горький болон бусад хотонуудай түлөөлэгшэд ерээ һэн. Хүдэлмэришэн ангиин эльгээһэн түлөөлэгшэд элдэб үндэһэ яһатанай (ород, украин, татар, киргиз болон бусад), янза бүриин мэргэжэлтэй хүнүүд байгаа.

Россин түбүүдһээ ерэһэн түлөөлэгшэдэй эндэ хани барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ дүүргэһэн габьяа тухай газетэ оло дахин бэшэһэн байна.

«Буряад үнэн» газетэ залуу артистнууд, композиторнууд, уран зураашад, уран зохёолшод, эрдэмтэдые хүмүүжүүлхэ талаар Москва, Ленинград, Свердловск, Новосибирск, Эрхүү болон бусад хотонуудай соёлой түлөөлэгшэдэй дүүргэһэн ехэ үүргые дэлгэрэнгыгээр бэшээ һэн. Эдэ жэлнүүдтэ гараһан газетын хуудаһануудые ирахада, ородой соёл культурын элитэ ажал ябуулагшадай (И. М. Туманов, М. П. Фролов, П. М. Берлинский, И. М. Моисеев) буряад соёл культура ба искусствые үндэрөөр сэгнэһэн, һайн һайханиие хүсэһэн үреэлнүүд али болохо олоор дайралдана.

Энэ талаар Буряадай АССР-эй эрдэм наукын габьяата ажал ябуулагша, профессор Ф. А. Кудрявцевай бэшэһэн «XVIII—XX зуун жэлэй үеын буряад арадай хүгжэлтэдэ ород культурын үзүүлһэн нүлөөн» гэжэ статья һонирхолтой.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь байһан С. Д. Игнатьевай Москвада болохо буряад искусствын нэгэдэхи декадатай дашарамдуулан, «Урган мандаһан искусство» гэһэн гаршагтай 1940 оной октябриин 20-ной номерто толилогдоһон статья һонирхожо уншамаар.

Агууехэ ород арадай, мүн манай ороной бусад арадуудай һайн дуранай — туһаламжаар буряад арад түрэл партиингаа хүтэлбэри доро түүхын богони болзор соо гээгдэнги, харанхы мунхаг байдалһаа гаража, коммунис байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадажа байна гээд «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоһон статьянууд сооһоо мэдэжэ абаабди.

Интернационализмын суртал бодол, арадуудай хани барисаан тухай темэ республика соо болоһон ушар баримтануудые харуулаад хизаарланагүй. Ушар тиимэһээ «Буряад үнэн» газетын хуудаһан дээрэ манай Эхэ ороной бусад арадуудай ажабайдал, ажал ябуулга, харин оронуудай арадуудай ажабайдал, хүдэлмэришэн ангиин эрэлхэг зоригтой тэмсэл тухай, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай ажал ябуулга тухай үргэнөөр бэшэдэг байһаниинь бултанда ойлгосотой болоно. Эдэ статьянуудынь хүн зониие талархалай, зэргэеэ нягтаруулгын бодолоор, национализм ба шовинизмда эсэргүүгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ашатуһа хүргэнэ.

Тиихэлээрээ республикымнай «Буряад үнэн» газетэ марксизм-ленинизм, пролетарска интернационализмын мүнхэ һургаалые тараан дэлгэрүүлжэ, национальна асуудалаар Коммунис партиин политикые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, арадуудай хоорондохи хани барисаан ба харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ талаар туйлай ехэ юумэ хэһэн байна бшуу.

Д. ЛУБСАНОВ,
философиин эрдэмэй кандидат, «Буряад үнэн» газетын редактор байһан.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДТЭ

…АГАЗИН, СТОЛОВОНУУДАЙ …ҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ

…дөөгэй ажалшадые хангадаг …оопсоюзай столово болон магазинуудай хүдэлмэри тухай тогтоол …убликымнай Министрнүүдэй Со…аяхан баталан абаба. Хүдөө …ной ажалшадые эд бараагаар …агада дутуу дунданууд үшөөл …даһаар. Бэшүүрэй, Зэдын, Хяаг…, Хэжэнгын, Прибайкалиин, …ин, Улаан-Үдын аймагуудай хү…й магазинуудта, столовонууд…рданайхидаал адли үдэр бүри …эгдэжэ байдаг шухала эд ба… таһалдуулагдана. Жэшээлхэдэ, …ан, вермишель, саахар, мар…, крупа гэхэ мэтэ эдеэ хоолой …үүд, зуруул, малгай, эрэшүү… эхэнэрнүүдэй үбэлэй гутал, …мэриин хубсаһан, мебель, хуб… угаадаг машина, үхибүүдэй …нхай болон бэшэшье эд ба… зарим магазинуудай наймаанда гаргагдадаггүй байһыень шалгалта тэмдэглээ. Теэд дурсагдагша эд бараан бааза, складуудта элбэг хэбтэжэ байха юм.

Ниитын эдеэ хоол бэлдэдэг предприятинууд зарим аймагуудта хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Амта шэмтэгүй эдеэн бэлдэгдэнэ. Өөһэдынгөө гаргаһан продукци худалдалгаар түсэбөө дүүргэнэгүй, эдеэнэй ассортиментые олошоруулха, үнэ сэнгыень хямдаруулха талаар хэмжээн абтанагүй.

Арад зониие хангаха хүдэлмэри үшөөл бирагүй байһаар. Худалдан абагшадые мэхэлхэ, тэдэндэ хэрзэгыгээр хандаха, эд бараанай сэнгые хубилгаха ушар зарим газарнуудта дайралдана. Автолавкануудай хүдэлмэри шалгагданагүй, эдеэ хоол наймаалагшад ходо сэбэр хубсаһатай ябанагүй, хүдэлмэрилжэ байһан газараа эмхи гуримтай болгоногүй.

Олонхи райпотребсоюзуудта социалис зээридэ ээзн ёһоор хандахын түлөө тэмсэл һула. Байгша оной арба һарын турша соо 154,1 мянган түхэригэй эд зөөри үрилтэ хоролтодо ороһон байна. Иимэ ушарай дайралдахада, коопераци ехэ хохидолдо орохоһоо гадна, магазин удаан саг соо хаалтатай байха болодог. Жэшээлхэдэ, Зэдын, Хяагтын, Хэжэнгын, Хурамхаанай аймагуудта хэдэн һара соо зарим магазинууд хүдэлөөгүй байһан. Тиимэ ушарай хойшолонгууд мэдээжэ бээзэ.

Хүдөөгэй ажалшадые наймаанай талаар хангаха хүдэлмэриин гол шалтагаан гэхэдэ, Буркоопсоюзай правлени худалдаа наймаанай хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар республикын Министрнүүдэй Соведэй заабари муугаар дүүргэнэ, харюусалгата хүдэлмэришэдтэ шанга эрилтэ табинагүй, ажалай журам нягта нариинаар сахигданагүй гэжэ тэмдэглэхээр. Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерство кооперативна эмхинүүдэй ажалда хиналта муугаар табина, саг соонь хэмжээ абадаггүй байна.

Республикын Нютагай ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствэнүүд арад зоной хэрэглэмжын эд бараагаар наймаанай организацинуудые хангаха уялгаяа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Тиихэдэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сельпо болон совхозрабкоопуудта туһаламжа багаар хүргэнэ. Магазин, столовонуудай байра барюулха, хуушарһыень шэнэлхэ, заһабарилха талаар туһалнагүй, транспорт болон кадрнуудаар хангаанагүй.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаһан тогтоолоор Буркоопсоюзай правлени дээрэ заагдаһан дутагдалнуудые дары усадхахаар уялгалагдаба.

ЗОНОЙНГОО НАЙДАЛЫЕ ХАРЮУЛХАБ

Би арбан жэлэй туршада та…гарлагүй һаалишанаар хү…лжэ байнхайб. Найман класс …үргээд, түрүүшынхиеэ үнеэдые …хаяа ерээ һэм. Дашима эгэ…мнии эгээл энэ үедэ һаалиша…ар хүдэлжэ байһан юм. Би …ашэеэ һажаажа, мүн лэ бэрхэ …алишан болохоёо оролдоо …үб. Мүнөө энээнээ огтошье …алдаггүйб. Юуб гэхэдэ, нэ…э дурлажа шэлэһэн мэргэжэ…э орхихын аргагүй. Түрүүшын …дэ үнэхөөрөөшье хүшэр хүндэ …гдаа. Гар шалаха, хүсэд да…агүйһөө нюрга һээршье үбдэ…г байха. Гансал оролдосо, шэ…һэн мэргэжэлдээ үнэн сэдьхэл…э дурлалга — эдэ бүхы бэрхэ…элые дабуулна. Тиигэжэ би …өө яһала дүй дүршэлтэй һаа…шан болонхойб.

Мүнөө 20 үнеэ даажа абаад …жа байнхайб. 11 һарын түр…ада байгша жэлэйнгээ түсэбые …үүлэн дүүргэжэ шадааб. Хэр…э энэ жэлэй туршада 1350 …тр һү һааха уялгатай һаа, …эрь һара болотор 1500 …тр һү үнеэн бүриһөө …ажа амжанхайб. Гараха …лдэ бүри ехэ һү һааха гэһэн социалис уялга абаад, эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ байнаб.

Хоёр удаа нютагай Соведтэ депутатаар һунгагдааб. Хүн зоной үзүүлһэн энэ гүнзэгы этигэл найдабариие бодотоор харюулхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй оролдогдоно. Хэһэн хүдэлмэри тухайгаа эндэ тобшо тэдыгээр хэлэһүүб.

Манай Иликчинэй һү һаалиин фермэ дээрэ олон һаалишад юм. Тэдэнэй дунда арбан класс дүүргээд хүдэлхэеэ ерэһэн дүрбэн нүхэд бии. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, Цэдэма Аюшеева, Надя Будаева, Дашима Ахнаева, Дуся Бадмаева гэгшэд болоно. Арбан класс дүүргээд байхадань би ошожо, тэдэнээр тусгаар хөөрэлдэһэн, түрэл совхоздоо туһалхыень урин байнаб. Теэд залуушуулай ажабайдалда шухала нүлөө үзүүлхэ хэзээдэшье хэрэгтэй. Эндэ юу хэлэхэеэ һананабиб гэхэдэ, ажалайнгаа һүүлээр тэдэнэр хүхюу сэнгэлигээр амарха ёһотой болоно. Теэд энэ асуудал үшөөл шиидхэгдээгүй байһаар.

Тус һү һаалиин фермэ дээрэ улаан булан бии. Гэбэшье элидхэл, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэггүй, нүүдэл киношье харуулагдадаггүй байна. Нэгэ дахин Аргатын дунда һургуулиин һурагшадай самодеятельностиин коллектив концерт харуулһан юм. Тэрээнһээ ондоо юуншье үгы. Ядахадаа банинъшье хүдэлнэгүй. Хоёрдохи бригадын бригадир нүхэр Ширабон баниин пээшэниинь заһуулжа бүтэн болгохо гэһээр энэшье болотор юумэ хээгүй. Би энээн тухай асуудал Аргатын сомоной Соведэй сесси дээрэ табиһан хүмби. Ойрын сагта энэ хойшолонгые усадхаагүйдэ аргагүй.

Һаалишадай ажаһуудалай эрилтые хангаха тон шухала. Гэбэшье үшөөл һанаһанда хүргэгдэдэггүй. Автолавка графигайнгаа ёһоор ябадаг. Тон шухала юумэн эндэ байдаггүй. Жэшээлхэдэ, үхибүүдэй хубсаһан, арһан бээлэй, ноһоор оёгдоһон дулаан хубсаһан үзэгдэдэггүй. Энээн тухай һаалишад нэгэнтэ бэшэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан. Тиигэбэшье үшөөл бодото хэмжээн абтаагүй байһаар.

Уласхоорондын байдалаар минии дурадхалаар партиин райкомой секретарь нүхэр Хуриганов элидхэл хээ һэн. Гадна аха дүү Болгар ороноор ябажа ерэһэн тухайгаа тэрэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэһэн, партиин съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байна. Үбэлжэлгэдэ совхозойнгоо, мүн аймагай колхоз, совхозуудай хэр бэлэдхэлтэй байһан тухай партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Дампилон хөөрэжэ үгэһэн, зарим тэды дутагдалнуудаа усадхахыемнай заһан байна.

Айл бүхэн радиотой, зайн галтай. Һаалишадай байдаг гэрнүүдынь саг соогоо һэльбэн заһабарилагдаһан, дулаалагдаһан байна. Энээн тухай асуудал би сомоной Соведэй сесси дээрэ тусгаар табиһан байнаб.

Газетэ, журналнуудые малшадта түргөөр хүргэхэ шухала.

Хүн зонойнгоо үзүүлһэн этигэл найдабариие бодотоор харюулхаһаа үлүү юумэн үгы гэжэ һанадагби. Эгээл тиимэһээ шадал зэргээрээ оролдодог, абажа болохоор хэмжээнүүд абтагдадаг байна. Саашадаа улам һайнаар хүдэлхые мэдүүлхэ байнаб.

С. ТАРАСОВА,
Хурамхаанай аймагай Аргатын сомоной Соведэй депутат.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэл

ХОРИН НАҺАТАЙ ХОТО

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. Мүнөө жэл эндэ бар тайга соо баригдаһан Ангарск хото 20 наһаяа гүйсэхэнь.

Оронойгмнай эгээл залуу городуудай нэгэн болохо Ангарск мүнөө томо томо промышленна предприятинуудтай, 200 мянга гаран зонтой болонхой. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ ажалай үндэр амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ангарск хото Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэнхэй. Ангарскда нефтехимиин ба нефть үйлэдбэрилхэ шэнэ томо комплекс баригданхай. Тэрэнэй үйлэдбэрилһэн зүйлнүүд гансашье Советскэ Союздо бэшэ, мүн хилын саанахи оронуудташье мэдээжэ болонхой.

Ангарскые эдир наһанай хото гэжэ нэрлэдэг. Эдиршүүл эндэ байра байдалаараа түбхинэжэ, завод, фабрикануудые барижа, ажаллажа, һуража, амаржа байдаг. Эндэ үдэр бүри 10 гаран түрэ наадан боложо, 10-аад айл шэнэ байрада орожо, 15 шэнэ эрхэтэд түрэжэ байдаг юм. Энэ табан жэлдэ Ангарскын ажалшад үшөө миллион шахуу дүрбэлжэн метр гэр байрануудые бариха. Тиихэдээ эндэ юһэн, арбан зургаан, хорин дабхар гэрнүүд бодохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангарскын архитектор Владислав Маркин ерээдүйн гэрнүүдэй македүүдэй дэргэдэ.

2. Зэрлиг гүрөөһэнэй городто тэжээгдэжэ байһан инзаган. Энэ пионернүүдэй байшангай эдир натуралистнуудай эгээл дуратай амитан юм.

3. «Багахан хүн шубууд» Ангарскын «Современник» гэжэ соёлой байшангай сцена дээрэ. Эндэ 2 мянгаад хүдэлмэришэд болон инженернүүд уран һайханай самодеятельностиин кружогто хабаададаг юм.

ТАСС-ай фотохронико.

СПОРТ — Спорт — СПОРТ

ШАНГА ТУЛАЛДААН ХҮЛЕЭГДЭНЭ

Боксоор Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үглөөдэр эхилхэнь. Республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ хүсэлтэйгөөр зуугаад боксёрнууд сугларха.

Жэшээлхэдэ, республикын диспансерэй врач, СССР-эй спортын мастер В. Султумов 48 килограмм хүрэтэрхи, мастерта кандидат Н. Николаев хүнгэншэг шэгнүүртэнтэй наадаха байна.

Тиихэдэ Буряадай боксын ветеран, спортын мастер Б. Нимаев «Республикын чемпион» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ хүнгэншэг шэгнүүртэнтэй тэмсэжэ хамгаалха. Эдэ дурсагдаһан спортсменүүд хоорондоо наадахадаа мэргэжэл шадабаряа харуулха байха гэжэ һанагдана.

Дээшээ шэгнүүрнүүдтэ уридшалан чемпионуудые элирүүлхэнь гайтайшаг хэбэртэй. Эндэ һайн бэлэдхэлтэй олохон боксернууд уулзаха байна. Нэрлэбэл, В. Кауров, О. Тонкопрядченко, А. Петушинов, А. Демехин болон бусад.

Багшанарай институдай студент В. Шевченко дундуур, хүнгэн шэгнүүртэ наадаха. Спортын мастер, РСФСР-эй арадуудай спартакиадын чемпион П. Федотов 67 килограммай шэгнүүртэ республикын чемпионой нэрэ зэргэ буляалдаха. Тус шэгнүүртэ мастерта кандидадууд А. Лебедев, А. Щербаков гэгшэд хабаадалсаха байна. С. Железнягые нэгэдэхи дунда шэгнүүртэ харахат. Боксёрнууд В. Тогоноев, А. Бардаханов хоёрдохи дунда шэгнүүртэ эгээл хүсэтэйнүүдынь аа гү гэжэ һанамаар.

Хүндэ шэгнүүртэнэй дунда тулалдаан шангахан байхаар хараалагдана. Эндэмнай технологическа институдай студент И. Любчик, «Труд» бүлгэмэй гэшүүн В. Турлай гэгшэд хаба шадалаа туршалсахань гээшэ.

Республикынгаа чемпионой нэрэ зэргэдэ боксоор хүртэхын түлөө мүнөө жэлэй мүрысөөн шанга, һонирхолтой байхаар хүлеэгдэнэ. Паадан ЛВРЗ-гэй соёлой байшаг соо гурбан үдэр үргэлжэлхэ. Боксоор Буряадай түрүүшын мастер В. Бадмаев спортын мастер В. Стрельников хоёр судейскэ коллегиие хүтэлбэрилхэ.

А. АТАРХАНОВ,
Буряадай суглуулагдамал командын ахамад тренер.

ШАТАР

БЭРХЭШҮҮЛ УУЛЗАХАНЬ

Спортын һайн дуранай «Спартак» бүлгэмэй областной Совет Россин түбэй Соведэй командануудай дунда шатараар түрүү һууриин түлөө 1972 ондо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ бэлэдхэл ябуулжа эхилбэ. Тиин республикэ доторнай ондоо бүлгэмүүдэй бэрхэ шатаршадай хабаадалгатайгаар мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь.

Мастерта кандидадууд Б. Сампилов, Б. Мункоев («Урожай»), В. Иванов, Н. Маншеев («Буревестник»), В. Залкинд, М. Тенягин («Труд»), В. Гонзалевский («Забайкалец» клуб), В. Агафанов (ЛВРЗ-гэй спортын клуб), Ю. Мельников («Локомотив»), В. Власов («Спартак»), 1-дэхи разрядай шатаршад Н. Агапов, А. Мотовилов, С. Самарин, Ю. Краснов, В. Енин, В. Ильин гэгшэд мүрысөөндэ хабаадаха болобо.

Мүрысөөн «Спартак» бүлгэмэй зал соо үглөөдэр эхилхэ юм.

БЭШЭГЭЭР ҮНГЭРГЭГДЭҺЭН МҮРЫСӨӨН

РСФСР-эй хахад финалда шатараар бэшэлсэжэ наадаһан мүрысөөн нэгэ жэл юһэ һара соо үргэлжэлжэ дүүрэбэ. Тус мүрысөөндэ Буряадай АССР-һээ мастерта кандидадууд А. Самарин И. Игумнов хоёр хабаадалсаһан юм.

Һонирхолтой мүрысөөнэй хахад финалда 14-һөө 10,5 очко суглуулһан В. Гагарин (Абакан) 1-дэхи һуури эзэлээ. 2—5-дахи һууринуудые мастерта кандидадууд М. Капустин (Кемерово), нютагаймнай шатаршан А. Самарин, В. Юрочкин (Ангарск), Ф. Амзаев (Братск) гэгшэд хубаагаа. Абахаар байһан 14 очкоһоо тэдэнэр 9,5 очкотой болоһон. Тиигэжэ мастерта кандидат гэһэн нэрэ зэргэеэ тэдэнэр баримталаа бшуу.

КАНДИДАДУУДАЙ ТОО ОЛОШОРБО

Монголой Арадай Республикын шатаршадтай уулзахын урда манай Буряадай республикын мастерта кандидадууд болон 1-дэхи разрядтай шатаршадай турнир болоо бэлэй. Тиихэдэ В. Иванов, Б. Сампилов хоёр түрүүшын һууринуудта хүртөө һэн. Харин 1-дэхи разрядай шатаршан В. Агафонов 3-дахи һуури эзэлһэн байгаа.

Нүхэр Агафоновой амжалтые үндэрөөр сэгнэһэн шатарай Бүхэроссин Федераци тэрээндэ «Мастерта кандидат» гэһэн нэрэ зэргэ олгуулба.

А. МИХАЙЛОВ.

КОНЬКИШАДНАЙ ИЛАБА

«Советская Россия» газетын шанда хүртэхын түлөө конькишадай мүрысөөндэ, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй бэрхэ спортсменүүд Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоёр үдэрэй турша соо хүсэеэ туршалсаа.

Хүндэтэ айлшан — суута спортсменка, спортын габьяата мастер Мария Григорьевна Исаковас өөһэдынгөө елүүр харгы дээрэ харахань сугларагшадта тон һонирхолтой байгаа гэжэ тэмдэглэе.

Эгээл түрүүлэн мүрысөөндэ эрэшүүл шармайн ороо. 500 метрэй зайда 44,4 секунда харуулһан В. Кузнецов (Амарай область) найдамтайгаар 1-дэхи һуури эзэлээ. 2—3-дахи һууринуудые Б. Непомнящих (Шэтэ) манай Ю. Горбунов хоёр хубаагаа. Тэдэнэрэй харуулһан дүн—45,3 секунда.

Һүүлээрнь 1000 метртэ урилдаагаа. Эндэ Магаданай түлөөлэгшэ Э. Л. Рубельт 1.32.9 секунда харуулжа илаһан байна. Рубельтын һүүлээр Кузнецов (1.34,0), Непомнящих (1.34,2) гэгшэд һубарина.

Олон зүйлэй мүрысөөндэ нэгэ командын гэшүүд спортын мастернууд С. Можаев С. Воронин хоёрой хоорондо шанга тулалдаан болоһон байна. Хэрбээ тус газетын шанда хүртэхын түлөө нэгэдондо жэл үнгэрһэн мүрысөөндэ Сергей Воронин түрүүлжэ, Сергей Можаевынь 3-дахи һууряда гараһан һаа, харин мүнөө жэл эдэнэрнай һууряа андалдаа.

С. Воронин 500 метрэй зайда бирагүйдэбэ. Харин Можаев энэ зайда 44,9 секунда саг харуулжа, түрүүлээ бшуу.

5 мянган метр. Энэ зайда Воронин бусадһаа түргөөр гүйгөө. Тиигэбэшье хамта дээрээ тэрэ 97.080 очкотой боложо, 3-дахи һуури эзэлээ.

Олон зүйлэй мүрысөөнэй дүнгэй гаргагдахада, Зүүн-Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастер Сергей Можаев 96.190 очкотой боложо, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. 2-дохи һууриие айлшан В. Красицкий эзэлээ. Түрүүшын үдэрэй дүнгөөр Буряадай АССР-эй команда түрүү һууряда гараһан байгаа.

Мүрысөөнэй 2-дохи үдэр эдир спортсменүүд болон эхэнэрнүүд мүрысөө. Тэдэнэрэй дундаһаа Хабаровскын конькишан В. Нелюбин спортын мастер, ВСТИ-гэй багша Маргарита Журкина хоёртой ана-мана тулалдаха хүнүүд байгаагүй.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа 500 метрэй зайда айлшаднай иимэ дүнтэйгөөр эрхимлэжэ гараа:

Т. Дудкина (Хабаровск) — 51,9 секунда,

Л. Долгова (Благовещенск) — 52,0,

Н. Магазинникова (Хабаровск) — 52,4.

Энэ зайда манай М. Журкина 5-дахи һуури эзэлээ. Утын зайда һайн саг харуулһанайнгаа ашаар Маргарита Журкина олон зүйлэй мүрысөөндэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ хамтадаа 108.766 очкотой болоһон байгаа. Удаадахи һууринуудые айлшаднай—Л. Долгова, Н. Магазинникова гэгшэд эзэлээ.

Тиин манай Буряадай республикын конькишад командаараа 1-дэхи һуури эзэлээд, «Советская Россия» газетын байгша оной түрүүшын шанда хүртэбэ гээшэ. Хабаровскын, Амарай областиин командануул 2-дохи, 3-дахи һууринуудта гараа.

Декабриин 22-то Киров хотодо үнгэрхэ түгэсхэлэй нааданда манай республикын конькишад С. Можаев, В. Мунгалов, М. Журкина болон С. Воронин гэгшэд хабаадалсахаяа мордобо.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл үнэтэ бэлэгүүд болон грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Б. ЛХАСАРАНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 500 метрэй зайда эхэнэрнүүдэй урилдаан. Мүн лэ энэ зайда эрхимлэһэн Амарай областиин түлөөлэгшэ В. Кузнецовто бэлэг барюулагдажа байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ҺҮБЭЛГЭН ХҮҮГЭДЭЙ СУГЛАРДАГ ГЭРТЭ

Хүүгэдэй ухаалан зохёохы хүдэлмэритэй танилсахада, хэзээдэшье һонин байдаг. Эдир технигүүдэй республиканска станци ерэжэ, һурагшадай бүтээһэн, бүтээжэшье байһан зүйлнүүдые харабабди. Станциин методист Л. К. Чечеткина элдэб янзын лабораторинууд руу хүндэмүүшээр уриха юм. Айлшадай ерэхэдэ, харуулха юумэгүй һаа, хүн дурата дурагүй үүдэеэ нээдэг шуу. Харин Людмила Кондратьевнатай ябажа байхада ондоол һэн.

Лабораторинуудтаяа танилсуулха зуураа, Л. К. Чечеткина имагтал станци тухайгаа, тэндэ хүдэлмэрилдэг хүнүүд ба һурагшад тухайгаа ябууд хөөрэжэ үгэхэ юм.

Эндэ хамта 15 кружок хүдэлмэрилдэг. Кружок бүхэниие дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэ хүтэлбэрилдэг. Тэндэнь хамта долоон зуу гаран һурагшад тусхай графигай ёһоор долоон хоног соогоо хоёр дахин сугларжа, ухаалан зохёохы ажалда сүлөөтэй сагаа зорюулдаг заншалтай.

Элдэб янзын модель бүтээдэг эгээл жаахашуултай (1—4 классуудай һурагшад) Людмила Кондратьева өөрөө ажалладаг.

— Жаахашуулаар хүдэлхэдэ ехэл һонин юм. Мүнөө жэл орооһодойм дунда һүбэлгэн бэрхэ үхибүүд бии. Жэшээлхэдэ, 4-дэхи һургуулиин һурагша Серёжа Фомин ажалда дуратай, бэрхэ хүбүүн. Мүн лэ тэрэ һургуулиин һурагшад аха дүү Толя, Виталий Скуратовууд мүнөө 7-дохи класста һурабашье, кружогтоёо хахасаха оройл дурагүй. Харин элдэб модельнүүдые бүтээһээр, зохёоһоор лэ зандаа,—гэжэ методист урмашангяар хөөрэхэ юм.

Вася Полтаранай хэһэн вездеходой модель ехэл һонирхолтой байба. Бишыхан мотоорынь батарейкэһээ хүдэлдэг. Урагшаа, гэдэргээшье ябадаг вездеход олоной анхарал татадаг хэбэртэй. Мүнөө үедэ Вася дайшалхы эсминец бүтээжэ байна.

Арбан класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Л. К. Чечеткина эндэ хүдэлмэрилхэеэ ерэһэн. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо долоон жэл үнгэрөө. Теэд эндэһээ гаража, ондоо ажалда орохо тухай тэрэ ойндоошье оруулдаггүй. Бага наһанһаа хойшо Люда басаган эдир технигүүдэй станцида эдэбхитэй ябажа эхилһэн. Тэрэнэй ябаа, танилсаагүй кружогшье эндэ байхагүй. Түбһэндэ шадамар басагандаа багшанарынь үлэхыень дурадхаһан байгаа. Тиин Люда Чечеткина (мүнөө Людмила Кондратьевна болонхой) дуратай хүдэлмэриеэ амжалтатай ябуулна.

Авиамодельнэ кружок өөрын онсо шэнжэтэй. Самолёдуудай элдэб модельнүүд ханаар дүүрэн үлгөөтэй байба. Тус станциин команда республикын һурагшадай дунда 1971 оной чемпион болоһон. 8-10 классуудай хүбүүд энэ кружогоор һонирходог.

Ондоо таһагта ороходомнай, радиоконструкторнууд хүдэлмэрилжэ һууба. 7-10 классуудай хүбүүдые В. Е. Томонов хүтэлбэрилнэ.

— Кружогнай шэнэ юм. Энэ жэл нээгдээ һэн. Өөрын «Электрон» гэжэ ансамбльтай болохын тула хүбүүднай оролдожо байна гээшэ. Электрогитара орган хоёр бэлэн шахуу болонхой. Хабарай амаралта болотор бусад инструментнүүдээ дууһаад, выставкэдэ хабаадаха хүсэлтэй байнабди, — гэжэ нүхэр Томонов хөөрэнэ.

1-дэхи һургуулиин һурагшад Саша Макаров, Серёжа Ефимов болон бусад тон эдэбхитэй, эмхи гуримтай хүбүүд юм. Тиихэдэ мүнөө 10-дахи класста һуража ябаһан Миша Севостьянов һургуулияа дүүргээд, техническэ дээдэ һургуулида орохо хүсэлтэй байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Машинкаар сохижо һуралгын кружогто гансал басагад ябадаг. Станциин эгээл үндэр наһатай хүдэлмэрилэгшэ Варант Мария Константиновна (71 наһатай) кружок анхан эмхидхээд, мүнөө болотор хүдэлнэ, һургана. 15 жэл соо олохон лэ басагадые тэрэ машинкаар сохижо һургаа.

Эдир технигүүдэй республиканска станцида ябадаг үхибүүд техникэтэй хара багаһаа танилсажа, ерээдүйн бэрхэ зонууд болохоор бэеэ зэһэнэ.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Авиамоделист. 2. Үнинэй багша Н. Н. Марков һурагшадтаяа. 3. Эдир конструкторнууд.

Эдир фото-буулгагшадай зурагууд.

ЭНХИР КРАЙ

МОСКВА. 16.00 — һүүлэй һонинууд. 16.05 — мультфильм. 16.20 — «День за днем» — телеспектакль. 17.20 — телевизионно фильм.

УЛААН-ҮДЭ. 18.20 — «Край наш Забайкальский»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.55 — «Снежная сказка», «Приключение Мурзилки»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильмүүд. 19.25—телепанорама. 19.45—«Соведүүд—арадай засаг». 20.20—хүгжэмтэ антракт.

МОСКВА. 20.30 — һүүлэй һонинууд. 20.45 — Эфиртэ — «Молодость». Томско медицинскэ институдһаа репортаж. 21.20 — «Здравствуй, русский цирк»—телевизионный фильм. 21.50 — «Музыкальная афиша».

УЛААН-ҮДЭ. 22.50 — «К планете загадок»—киноочерк. 23.00 — һүүлэй һонинууд. 23.10 — «Двое». Телевизионно уран һайханай фильм. 24.00 — А. Спендиаровай түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан баярай суглаан. 01.00—«Время. Информационно программа.

ХИЛЫН Саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой Аюулгүйн Совет Индостанай хахад арал дээрэхи байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэбэ.

Аюулгүйн Совет хабаатай бүхы талануудтай зүбшэлгэнүүдые хэһэнэй һүүлээр, Индостанай хахад арал дээрэ удаан саг соо амгалан байдал хангаха шухала байһые тусхайлан тэмдэглэһэн резолюци баталан абаа. Тэрэнь хашагдан зугадагшадай нютагуудтаа дары бусаха ябадал хангахаар үгэеэ ойлголсон абахые уряална. Ямаршье харша ябуулга хэхэгүй, буудалдаа зогсоолго сахиха эрилтэ табина. Шухала ушар байдалай бии болоходонь, бусадай газар дээрэһээ харийн бүхы сэрэгүүдые гаргаха гэжэ резолюци дотор хараалагдана. Гэхэтэй хамта, оршон байдалые орёо бэрхэтэй болгожо магад ямаршье ябуулгаһаа бэеэ барихыень бүхы оронуудые уряална.

Резолюциин проект олонхиин дуугаар баталагдаба. Соведэй 13 гэшүүн тэрэниие зүбшөөжэ дуугаа үгөө, хоёр орон (СССР, Польшо) һаналаа барьа. Хэншье буруушаагаагүй.

Совет делегаци резолюциин проектын боломжотой талануудые тэмдэглэхэ зуураа, дуугаа үгэлгын үедэ һаналаа бариба. Юундэб гэхэдэ, Зүүн Пакистанай һунгагдамал түлөөлэгшэд лэ энэ орон Пакистанай мэдэлдэ үлэхэ гү, али бэеэ дааһан тусгаар гүрэн байгуулха гү гэһэн асуудалые шиндхэхэ зэргэтэй гэжэ Советскэ Союз анханһаа хойшо тоолодог байгаа. Теэд тус резолюци энээн тухай дуугай үнгэрнэ гэжэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Я. А. Малик мэдүүлбэ.

Хэрбээ тон шухала болоод байгаа һаань, заседани дахинаа зарлаха гэжэ Аюулгүйн Совет шиидхээ.

ХАМААРЖА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Индостанай хахад арал дээрэ буудалдаанай зогсоогдобошье, Холбоото Штадууд мүнөө зүришэлдөө хёморооe амгалан политическэ аргаар шиидхэн заһаруулгын хэрэгтэ хохидол ушаруулха аашa Бенгальска буланда гаргажа үргэлжэлһөөр.

Америкын 7-дохи флодой корабльнууд Цейлоной ба Мальдивска аралнуудай хоорондо тамаран, Индостанай эрье шадар ухарилдана. Пентагоной түлөөлэгшын мэдэрһэнэй ёһоор, США эдэ корабльнуудаа Инди шадархи уһанһаа мүнөөдөө гаргаха хэбэргүй. «Энтерпрайз» гэжэ атомна авианосецһоо, вертолёдуудые буулгадаг «Триполи» гэжэ онгоcоһоо, эсминецүүд, фрегадууд ба десантна суднаһаа бүридэһэн долоодохи флодой корабльнууд энэ райондо Америкын хамааржа байһые харуулха зэргэтэй юм гэжэ тэрэ түлөөлэгшэ мэдэрбэ.

СУУДЛЭН ХЭҺЭЭХЭЭР БЭЛДЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Анджела Девисые сүүдлэлгын январиин 31-дэ эхилхэ байбашье һаань, американ засагаархид бүри мүнөөнһөө бэлдэжэ байнхай.

Сан-Хоседэхи (Калифорниин штат) сүүдэй байшан шадар сүүдые шагнаха зүбшөөл абаһан хүнүүдые нэгжэхэ тусхай гэр бариглажа байна. Полициин сагдаанар сүүдтэ байлсаха хүнүүдэй нэрэ бэшэхэ, тэдэниие нэгжэхэ юм ха.

Сүүдэй байшан дотор, тэрэнэй газаагуур харша хүреэнүүд бариглажа, электронно дохёогой, тусхай гэрэлтүүлхэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байнхай. Сүүдэй болохо үедэ Анджелын байха түрмэ соо дохёо үгэхэ оньһон ба бусад түхеэрэлгэ мүн лэ нэмэжэ тодхогдоно.

Эдэ бүгэдэнь юу харуулнаб гэхэдэ, засагайхидай хархис, муухай аашануудай сүүдэй эхилхын урда тээ улам һүжэрөөгдэжэ байһые гэршэлнэ.

КОММУНИЗМДА ХАРША ХАРАА БОДОЛ

ПЕКИН. (ТАСС). Вице-президент, оборонын министр Х. Аббас түрүүтэй Суданай правительственна делегаци КНР-эй правительствын уряалаар декабриин 16-һаа 20 хүрэтэр тэндэ байба.

КНР-эй гүрэнэй соведэй премьер-министр Чжоу Энь-лай Суданай делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Совет орондо харшаар мүнөө Хитадта ябуулагдадаг хорото кампаниин удхатай мэдүүлгэ хэһэн байна. Энэ жэлэй «һүйдхэлэй хара аашануудые Судан илалтатайгаар таһалдуулаа» гэбэ.

Х. Аббас харюугай үгэ хэлэхэдээ, энэ жэлэй июлиин үйлэ хэрэгүүдэй үедэ Судантай зэргэлэн, «ходоодоо бата хараа бодол баримталдаг, тэрэ хараа бодолоо мүнөөшье баримталжа үргэлжэлһөөр байһанайнь түлөө Хитадта баясхалан хүргөө.

РИМ. (ТАСС). «Унита» газетэ редакционно шэнжэлэл дотороо иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ: Хитадта Суданай делегациин ошоһонтой дашарамдуулан эмхидхэгдэһэн уулзалга тухай Пекинһээ мэдээсэл «урда тээнь тунхаглагдаһанай гутамшаг баталамжа» болоно. Суданай коммунистнуудта эсэргүү хюдалгын хэгдэхэ үеэр Нимейриие КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй дэмжэдэг байһыень Суданай вице-президентын үгэ гэршэлнэ».

ВАШИНГТОН. (ТАСС). «Вашингтон пост» газетэ вице-президент Х. Аббасай Хитадта аяншалжа дүүргэһыень «Нимейриин Совет орондо харша хараа бодол баримталдаг болоһоной һүүлээр Пекин Хартум хоёрые улам ойротуулха алхам» мүн гэжэ «Вашингтон пост» газетэ тайлбарилна.

Суданай вице-президентын КНР-тэ ошолго США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо Дэвид Ньюсомой «Судантай харилсаагаа заһаруулхын тула» Хартум ошолготойнь тудалдаа.

Индира Ганди арад зондоо хандаба

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин премьер-министр Индира Ганди тэсэбэритэй, журамтай байхые уряалжа, оронойнгоо арад зондо хандаа. Инди, Пакистанай хилэ дээрэхи мүнөөнэй байдал тушаа хэлэхэ зуураа, «дайн дүүрээ гү, али үгы гү гэжэ хэлэхэ бэрхэтэй байна» гэбэ.

Индира Ганди премьер-министрэй Делидэхи байшангай дэргэдэ сугларһан зоной үмэнэ үгэ хэлэхэдээ; Инди мүнөө «амгалан байдалай», демократиин, социализмын уг зорилгонуудай түлөө тэмсэжэ байна. Эдэ зорилгонуудые баримлан бэелүүлхэ ёһотойбди» гэбэ.

УЛАСХООРОНДЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблей уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай декларацяар тодхойлогдоһон гол ёһонууд [illegible] эрилтэнүүдые декабриин 21-нэй резолюци соогоо лаблан баталаад, тэрэниие бэелүүлхэ үрэт[illegible] хэмжээнүүдые саашадаа абах[illegible] ень бүхы гүрэнүүдые уряалба.

Советскэ Союз энэ асуудалы 1969 ондо табяад, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай пунктые Генеральна Ассамблейн ойн баярай сесси[illegible] зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ д[illegible]радхаһан юм.

Дурсагдаһан декларациин бэ[illegible]лүүлэгдэхэ тухай пунктые удаадахи сессиингээ зүблэ[illegible] зүйлдэ оруулха гэжэ Генеральна Ассамблей тогтоогоо.

Генеральна Ассамблей ии[illegible] шиидхэбэри гаргахынгаа урда т[illegible] уласхоорондын аюулгүй байда[illegible] бэхижүүлхэ асуудалнуудаа[illegible] Нэгэдэхи комитедтэ ехэ дискус[illegible]си үнгэргөө. Эб найрамдал бэх[illegible]жүүлхэ хэрэгтэ энэ декларациин ехэ удха шанартай байһые олон[illegible]хи делегадууд онсолон тэмдэглэ[illegible]бэ.

ИНТЕРВЕНТНҮҮДЫЕ ҺАМНА СОХЁО

ХАНОЙ. (ТАСС). Индохитадай патриотическа хүсэнүүд американ түримхэйшүүлэй, тэрэнэй дахуулнуудай сэрэгүүдтэ эсэргүү шанга сохилтонуудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, декабриин 24-нэй һүни Киенфонг провинциин патриодууд хатуу шанга байлдаануудые хэжэ, сайгон сэрэгүүдэй 90 солдадые алаһан, шархатуулһан байгаа. Зялай, Контум провинцинуудтахи сүлөөрэлгын хүсэнүүд дайсанай сэрэгэй 11 машина үгы хэһэн, 3 вертолет буудажа унагааһан, олон солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан байна.

Арадай сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд Лаосто гурбан үдэрэй турша соо айхабтар шанга байлдаануудые хэжэ, ороной стратегическэ шухала районииe—домбо[illegible] губи талые эзэлээ. Эндэхи па[illegible]риодууд тэрэ нютагтахи дүр[illegible] баазэ эзэлһэн, дайсанай 500 со[illegible]дат ба офицернүүдые хүлһөө[illegible] буулгаһан, хэдэн самолёт бууд[illegible]жа унагааһан байна.

Камбоджын патриодууд да[illegible]санда эсэргүү байлдаануу[illegible] үедэ ехэ амжалта түйлэ[illegible] Кхмерэй информационно агентс[illegible]вын дамжуулһанай ёһоор, Ка[illegible]боджые сүлөөлхэ арадай зэбсэг[illegible] хүсэнүүдэй сэрэгшэд декабрь һа[illegible]рын түрүүшын 12 үдэрэй турша соо Компонгчам, Компонгтхом, Прейвенг, Свайриенг провинцинуудай дайсанай 300 гаран солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаа.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35 советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01665. Заказ 6 1141.